Strategie rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu Bruntálsko

Ivo Duchoň

Bakalářská práce
2006

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení:	**Ivo DUCHOŇ**
Studijní program:	**B 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor:	**Veřejná správa a regionální rozvoj**
Téma práce:	**Strategie rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu Bruntálsko**

Zásady pro vypracování:

1. **Teoretická východiska bakalářské práce.**
2. **Socioekonomická charakteristika mikroregionu Bruntálsko.**
3. **SWOT analýza cestovního ruchu včetně zhodnocení strategie rozvoje v mikroregionu Bruntálsko.**
4. **Katalog projektů.**

Rozsah práce: cca 40 stran

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

1. **WOKOUN, R. a kolektiv. Úvod do regionálních věd a veřejné správy. Praha: IFEC, 2001. ISBN 80-86412-08-3.**

2. **WOKOUN, R. Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie. Praha: NAKLADATELSTVÍ OECONOMICA, 2003. ISBN 80-245-0517-7.**

3. **KADEŘÁBKOVÁ, J., MATES, P. a kolektiv. Úvod do regionálních věd a veřejné správy. Praha: CODEX Bohemia, 1998. ISBN 80-85963-69-8.**

4. **FORET, M., FORETOVÁ, V. Jak rozvíjet místní cestovní ruch. Praha: Grada Publishing, 2001. ISBN 80-247-0207-x.**

5. **JANEČKOVÁ, L., VAŠTÍKOVÁ, M. Marketing měst a obcí. Praha: Grada Publishing, 1999. ISBN 80-7169-600-5.**

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jiří Macháček**
Ústav veřejné správy a regionálního rozvoje

Datum zadání bakalářské práce: **13. března 2006**

Termín odevzdání bakalářské práce: **19. května 2006**

Ve Zlíně dne 13. března 2006

doc. PhDr. Vnislav Nováček, CSc.
děkan

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
Fakulta managementu a ekonomiky
L.S.

doc. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Ve své bakalářské práci jsem se zabýval strategií rozvoje cestovního ruchu v okrese Bruntál. Domnívám se, že zpracování strategie je velmi nutná věc, protože okres Bruntál je jednou z nejzaostalejších oblastí České republiky s vysokou nezaměstnaností. V okrese Bruntál je dostatek turistických atraktivit, takže v této oblasti lze nastartovat proces zvýšení ekonomické aktivity podnikatelských subjektů nebo fyzických osob. Součástí mé práce jsou také příklady návrhů projektů na zlepšení tohoto stavu.

Klíčová slova: strategie, cestovní ruch, okres Bruntál, nezaměstnanost, ekonomická úroveň, SWOT analýza.

ABSTRACT

In my bachelor thesis I was deal with development strategy of tourism in district of Bruntál. I suppose process od strategy is very needful, because district of Bruntál is one of the most backword areas in Czech republic with high unemployment. In district of Bruntál is fund of tourism interests so that this area is possible for enhancement of economic activity. Utilisation of development strategy of tourism does not go without support the highest management of region and state machinery.

Keywords: strategy, tourism, district of Bruntál, unemployment, economic level, SWOT analysis.

Poděkování

Tuto bakalářskou práci jsem sestavil sám za použití uvedené literatury. Závěry z ní jsem formuloval na základě poznatků, získaných při jejím vytváření. Chtěl bych tímto poděkovat všem, kteří mi pomáhali v jejím vypracování a těm, kteří mi trpělivě odpovídali na otázky týkající se zkoumané problematiky. Jmenovitě chci poděkovat pracovníkům Úřadu práce Bruntál: Mgr. Milanu Hornovi (ředitel úřadu práce), Miroslavu Petrečkovi a Liboru Lenhartovi a starostovi Města Albrechtic, p. Petru Šolcovi. Dále pak chci poděkovat Mgr. Oldřichu Mičanovi, vedoucímu oddělení rekreologie Katedry tělesné výchovy na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity za poskytnutí cenných rad a informací.

V neposlední řadě chci poděkovat i mému vedoucímu práce, Ing. Jiřímu Macháčkovi za jeho pomoc při vytváření této práce.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval.

OBSAH

ÚVOD..... 5
I. TEORETICKÁ ČÁST..... 7
1VÝCHODISKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....8
II. SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA.....10
2GEOGRAFICKÉ VYMEZENÍ OKRESU BRUNTÁL..... 11
2.1Charakteristika okresu Bruntál.....11
2.2GEOGRAFIE OKRESU BRUNTÁL..... 12
2.2.1Horopis.....12
2.2.2Podnebí.....12
2.2.3Zalesnění..... 13
2.2.4Fauna a flóra.....14
2.2.5Chráněné oblasti Jeseníků.....14
2.2.6Vodstvo..... 15
2.3DEMOGRAFIE OKRESU BRUNTÁL.....16
2.3.1Vývoj počtu obyvatelstva.....16
2.4Občanská vybavenost okresu Bruntál..... 21
2.4.1Občanská vybavenost – vzdělávání.....21
2.4.2Občanská vybavenost – zdravotnictví.....23
2.4.3Občanská vybavenost – kultura a sport.....25
2.4.4Občanská vybavenost – služby.....26
2.4.5Občanská vybavenost – bydlení.....26
2.5Trh práce a příjmové podmínky v okrese Bruntál.....28
2.5.1Vývoj a charakteristika trhu s pracovní silou.....28
2.5.2Příjmové možnosti v mikroregionu.....31
2.6Hospodářské prostředí okresu Bruntál..... 32
2.6.1Hospodářský vývoj okresu Bruntál..... 32
2.6.2Charakteristika ekonomických subjektů v okrese Bruntál.....33
2.6.3Charakteristika zemědělství v mikroregionu..... 33
2.7Technická infrastruktura..... 35
2.7.1silniční síť..... 35
2.7.2Železniční síť..... 35
2.7.3hraniční přechody.....36
2.7.4letiště..... 36
2.8Cestovní ruch a turistika..... 37
2.8.1Atraktivity cestovního ruchu.....37
2.8.2služby v oblasti cestovního ruchu..... 40
2.8.3Informační střediska.....42
III. ANALÝZA SWOT OKRESU BRUNTÁL.....43
3ANALÝZA SWOT..... 45
3.1Použité nástroje..... 45
3.1.1Silné stránky.....45
3.1.2slabé stránky.....46
3.1.3příležitosti.....47
3.1.4hrozby.....47
3.2Strategie rozvoje cestovního ruchu..... 48
3.2.1Vize rozvoje cestovního ruchu.....48
3.2.2formulace strategických oblastí a forem cestovního ruchu..... 49
3.2.3rozvoj produktů cestovního ruchu.....49

3.2.4Identifikace cílových skupin klientů..... 49
IV. KATALOG PROJEKTŮ..... 50
ZÁVĚR..... 55
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY..... 57
SEZNAM TABULEK..... 58
SEZNAM GRAFŮ..... 59
INTERNETOVÉ ZDROJE..... 60

ÚVOD

Ve své bakalářské práci jsem se rozhodl zabývat, jak vyplývá z názvu, strategií rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu Bruntálsko. Mikroregionem Bruntálsko v tomto případě rozumím bruntálskou část Euroregionu Praděd, tzn. okresem Bruntál, přičemž Euroregion Praděd na českém území je rozdělen na dvě části – jesenickou a bruntálskou (okresy Jeseník a Bruntál).

Bakalářskou prací na toto téma jsem se rozhodl zpracovat především z toho důvodu, že z této oblasti pocházím (ze Slezských Rudoltic) a také proto, že okres Bruntál je velmi specifické území v rámci České republiky, která je postižena vysokou nezaměstnaností, nízkou kupní silou obyvatelstva a nízkou ekonomickou aktivitou, charakterizovaná jako zemědělsko-průmyslová oblast. Z těchto důvodů byl také okres Bruntál zařazen v rámci ČR mezi hospodářsky slabé regiony, kam je nutno investovat, ať už ze strany státu formou dotací a jiných nástrojů nebo soukromými investory.

HDP na obyvatele v regionu soudržnosti Moravskoslezsko činil v roce 2001 84 % celostátního průměru. V porovnání regionů NUTS 2 bylo Moravskoslezsko v roce 2001 na pátém místě. Z tohoto pohledu dochází oproti předcházejícím obdobím k úpadku regionu. Hodnoty HDP klesly v důsledku uzavírání řady dolů, narůstání obtíží v metalurgii a s tím související značnou nezaměstnaností. Vedle regionu Severozápad představuje Moravskoslezsko druhý region v ČR, významně zasažený strukturálními změnami a postižený vysokou mírou nezaměstnanosti.

Hlavní oblastí pro rozvoj se jeví cestovní ruch pro nádhernou přírodu všech tváří na relativně malém území, kde se dá navázat na již existující atraktivity cestovního ruchu (lázeňství, lyžování, turistika, cykloturistika, hipoturistika, velký počet sakrálních staveb, zámků, zřícenin hradů apod.). V případě nalezení pochopení ze strany státu, krajských a místních orgánů lze předpokládat, že při kvalitním vyškolení personálu pro čerpání dotací ze strany Evropské unie, poskytování těchto informací zájemcům a pomoc při sestavování kvalitních projektů, které budou zaměřeny na posílení ekonomické aktivity hlavně oblastně, bude nastartován proces ekonomického růstu oblasti z hlediska zvýšení počtu ekonomických

subjektů, které budou prosperovat a do této oblasti tedy přilákají možné zákazníky, kteří se zde budou rádi a často vracet, včetně zákazníků zahraničních, a dále vznikem nových pracovních příležitostí.

Veškeré statistické údaje, které jsou v této práci uvedeny, jsou zaměřeny především na okres Bruntál jako celek. Vzhledem k tomu, že práce je zaměřena na cestovní ruch, je socioek onomická charakteristika zpracována z velké části v základních údajích o okresu Bruntál.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VÝCHODISKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Regionální politika a regionální rozvoj jsou jedněmi ze současných fenoménů rozvoje celého území státu zejména tam, kde ekonomika a další kritéria hodnocení úspěšnosti daného území v celostátním měřítku vypovídají jednoznačně o tom, že sledované území (region) je v některých kritériích pod linií standardu neboli průměru. Z těchto důvodů je žádoucí tato kritéria vyvést na takovou úroveň, aby ve alespoň ve střednědobém údobí bylo zřejmé, že se podařilo nastartovat takové nástroje regionální politiky, které budou zárukou rozvoje území minimálně ve sledovaných a podprůměrných oblastech.

Základní systémový, legislativní a institucionální rámec regionální politiky v ČR byl vytvořen v roce 2000 souborem zákonů, přijatých v souvislosti se zaváděním krajského zřízení v ČR. Pro regionální politiku jsou v tomto smyslu klíčové: zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), zákon č. 132/2000 Sb., o změně a zrušení některých zákonů, souvisejících se zákonem o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze a zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. K těmto zákonům, důležitým pro regionální rozvoj v České republice, ještě náleží zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. [2]

Zákon o podpoře regionálního rozvoje odstraňuje hlavní nedostatky regionální politiky, která byla dosud v ČR uplatňována jen omezeně a zároveň obsahuje všechny základní principy regionální politiky EU (např. princip programování, princip partnerství, koncentrace atd.). Zákon také specifikuje institucionální zajištění české regionální politiky i politiky hospodářské a sociální soudržnosti. V tomto směru, tzn. zajištění kompatibility české regionální politiky s komunitární regionální politikou, je zákon o podpoře regionálního rozvoje významným pozitivním krokem v procesu přípravy ČR na realizaci politiky soudržnosti. [2]

Regionální strategie jako jeden z důležitých předpokladů (resp. součástí) regionálního plánování, představuje zcela konkrétní formu participace státní správy, samosprávy, podnikatelských subjektů, nejrůznějších občanských iniciativ a obyvatel vůbec (konsensu) na formulování vizí, směrů a cílů rozvoje socioekonomické struktury v konkrétním území. V nejobecnější rovině je strategie definována jako určení základních dlouhodobých cílů a

stanovení nezbytných činností a zdrojů k dosažení těchto cílů. Jinak řečeno – regionální strategie není nic jiného než poskytování organizovaného prostoru k uvědomění si (reflexi), v jakém stavu se území (obec, region) v současnosti nachází a v jakém prostředí bychom je chtěli za pár let mít – a jak je možné toho dosáhnout. [1]

II. SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA

2 GEOGRAFICKÉ VYMEZENÍ OKRESU BRUNTÁL

2.1 CHARAKTERISTIKA OKRESU BRUNTÁL

Územně správní celek bruntálského okresu byl vytvořen v rámci územní reorganizace státu v roce 1960 z původních okresů Bruntál, Krnov, Rýmařov, spolu s několika obcemi okresu Jeseník a Opava. Současně bylo vyčleněno několik obcí do sousedních okresů Opava a Šumperk. Ke změně došlo k 1.1.1996, kdy město Zlaté Hory se svými místními částmi bylo včleněno do nově vzniklého okresu Jeseník a dále 1.1.2004 se od okresu Bruntál oddělily obce Moravský Beroun, Norberčany a Huzová, které byly včleněny do okresu Olomouc a tím i do VÚSC Olomoucký kraj.

Okres Bruntál má rozlohu 1549,75 km^2 (před oddělením Moravského Berouna, Huzové a Norberčan 1659,17 km ^{2} a před oddělením Zlatých Hor 1745,10 km^2), kterou zůstává okresem rozlohou největším v rámci Moravskoslezského kraje s podílem téměř 30 % na rozloze kraje. Sousedí s okresy Opava, Olomouc, Šumperk a Jeseník. Hustotou zalidnění patří k méně zalidněným (přibližně 63 obyvatel/km^2).

Obrázek 1 – Orientační mapa okresu Bruntál

2.2 GEOGRAFIE OKRESU BRUNTÁL

2.2.1 HOROPIS

Výškové rozpětí oblasti Jesenicka je značné - od 201 m.n.m. (řeka Osoblaha u státní hranice) do 1 492 m.n.m. Jsou zde zastoupeny všechny typy reliéfu, které u nás známe, od roviny po členitou hornatinu. Jádrem Jesenické oblasti je Hrubý Jeseník, po Krkonoších druhé nejvyšší pohoří v České vysočině.

Na východě sousedí s Hrubým Jeseníkem Nízký Jeseník, který má již podstatně odlišný charakter. Střední nadmořská výška je ještě dosti značná (482,5 m.n.m.), výšková členitost však nepřesahuje 300 m. Pro reliéf Nízkého Jeseníku jsou příznačné široce zaoblené hřbety a plošiny na rozvodích.

Malé území na Osoblažsku a na nivě Opavy u Úvalna se vymyká České vysočině a patří horopisně ke Středoevropské nížině jako Osoblažská a Poopavská nížina. Výšková členitost těchto nížin nepřesahuje 30 metrů, jsou to tedy roviny. Osoblažsku se přezdívá také Slezská Haná, neboť je okrajovou součástí Slezské nížiny, vybíhající do okresu Bruntál z polského území.

Průměrná nadmořská výška je 580 m n.m., okres Bruntál lze klasifikovat jako převážně horský.

2.2.2 PODNEBÍ

Podle klimatického členění České republiky je na zdejším území zastoupena chladná a mírně teplá oblast, teplá oblast sem nezasahuje. Chladná oblast zahrnuje největší část Hrubého Jeseníku, Králického Sněžníku a Rychlebských hor. Ostatní území patří k mírně teplé oblasti, k jejímu mírně až velmi vlhkému okrsku.

V jesenické oblasti lze pozorovat velkou rozmanitost podnebí a velké rozdíly na poměrně krátké vzdálenosti. Je to způsobeno především velkými rozdíly v nadmořské výšce, například při přejezdu Červenohorského sedla, bývá počasí často na obou stranách různé.

Například nízký úhrn srážek v Bruntále je dán jeho polohou v dešťovém stínu Hrubého Jeseníku. Naproti tomu na relativně vyšších srážkách v Jeseníku a Osoblaze se projevuje jejich poloha na návětrné straně hor. Pro jižní podhůří Hrubého Jeseníku a Nízký Jeseník (stanice Šumperk a Bruntál) jsou charakteristické dlouhé a drsné zimy.

Znečištění vzduchu

Znečištění vzduchu v Jeseníkách je relativně nízké. Přesto však i zde se projevuje znečištění oxidem siřičitým ze vzdálených zdrojů. Měří se od roku 1977 na Rejvízu a v posledních letech bylo zjištěno, že sice v průběhu roku převládají dny s čistým ovzduším, avšak silné až nadměrné znečištění ovzduší oxidem siřičitým se zde vyskytuje 5 % dní v roce, nejvíce od prosince do března.

Tab. 1. Životní prostředí v MS kraji a jeho okresech v roce 2004

	Měřicí jednotka	Moravsko-slezský kraj	v tom okresy					
			Bruntál	Frýdek - Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava – město
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ[1)]								
Měrné emise (REZZO 1 – 3)								
oxid siřičitý (SO_2)	t/km^2	5,4	0,7	3,7	13,6	0,7	0,5	83,1
oxidy dusíku (NO_X)	t/km^2	4,4	0,3	2,8	15,1	0,7	0,4	65,1
oxid uhelnatý (CO)	t/km^2	25,8	0,9	46,8	7,3	2,3	1,2	354,6

Tabulka uvádí, že okres Bruntál spolu s okresy Nový Jičín a Opava patří v oblasti měrných emisí k nejméně zatížených oblastem v Moravskoslezském kraji a vytváří tak předpoklad pro zachování krásné přírody.

2.2.3 ZALESNĚNÍ

Téměř polovina plochy bruntálského okresu je pokryta lesními porosty (téměř 45%). Okres s velkou výměrou lesních pozemků (74 132 ha), vysokou lesnatostí a velkým hospodářským významem lesů náleží současně mezi ty oblasti, kde lesy plní četné další, mimoprodukční funkce, tj. především funkci vodohospodářskou, krajinotvornou, půdoochrannou, rekreační a klimatickou. V území jsou patrny lesy listnaté, smíšené, lesy jehličnatých dřevin, včetně pásma kosodřeviny v nejvyšších polohách Hrubého Jeseníku. V současnosti se při hospodaření v lesích prosazuje požadavek zvýšení podílu listnatých dřevin s cílem přiblížit se k přirozené skladbě lesů, s přiměřeným uplatněním produkčně vhodných druhů dřevin. Největší podíl lesů tvoří zatím smrkové monokultury, které jsou však méně odolné vlivu různých škodlivých faktorů, a proto je jejich stabilita, resp. zdravotní stav výrazně poznamenán větrnými, námrazovými nebo kůrovcovými kalamitami.

2.2.4 FAUNA A FLÓRA

Velká část území Bruntálského okresu je krajinářsky velmi pestrá a po přírodovědecké stránce relativně zachovalá. Péče o krajinu je založena na respektování systémů ekologické stability nadregionálního, regionálního a místního stupně. Tento soubor je vytvořen vzájemně propojenými biocentry a biokoridory.

2.2.5 CHRÁNĚNÉ OBLASTI JESENÍKŮ

Oblast Jeseníků je řazena v rámci České republiky k poměrně zachovalým přírodním celkům. Jeseníky jsou ve smyslu chráněných území rozděleny na tři části. První je Chráněná krajinná oblast Jeseníky, která zahrnuje Hrubý Jeseník, část Hanušovické vrchoviny, Žulovsko-zlatohorské vrchoviny a Nízkého Jeseníku. Druhou částí je Chráněné území Bruntál, do něhož je zahrnut Nízký Jeseník a Zlatohorská vrchovina. Třetí částí je Chráněné území Šumperk, pod něhož spadá Králický Sněžník, Rychlebské hory, Hanušovická vrchovina, Žulovsko-zlatohorská vrchovina, Mohelnická brázda, Zábřežská vrchovina a Vidnavská nížina.

Chráněná krajinná oblast Jeseníky (CHKOJ) rozloha 740 km^2 byla vyhlášena v roce 1969. Rozprostírá se v bruntálském , šumperském a jesenickém okrese. Část území okresu Bruntál je z cca 9 % součástí Chráněné krajinné oblasti Jeseníky, a to v západní části k.ú Heřmanovice (Albrechticko) a téměř celé území k.ú. Andělská Hora (Bruntálsko).

2.2.6 VODSTVO

Severní částí okresu prochází hlavní evropské rozvodí řek, tekoucích do Baltského a Černého moře. Průtočné poměry jsou ovlivňovány nerovnoměrným rozložením srážek a neuváženým odvodňováním přírodních mokřavisek pro zemědělské využití půdy. V okrese pramení dvě významné vodoteče a to Opava a Moravice. Moravice je důležitým zdrojem pro zásobení pitnou vodou Ostravska. Přehradní nádrž Kružberk, která je situována v okrese Opava, byla vybudována právě z těchto důvodů. Pro posílení kapacity Kružberské přehrady byla v roce 1997 dokončena a uvedena do provozu přehradní nádrž Slezská Harta. Přehrada plní současně regulační funkci přívalových srážek. Při zátopách v červenci 1997 tuto funkci bezezbytku splnila. Vodní plocha přehrady nepříznivě ovlivňuje klimatické podmínky v této části okresu. Bruntálský okres je významnou pramennou oblastí a zdrojem pitné vody.

2.3 DEMOGRAFIE OKRESU BRUNTÁL

2.3.1 VÝVOJ POČTU OBYVATELSTVA

Jestliže pro většinu území České republiky platí, že rozvoj osídlení, potažmo sídelní struktury, a celková dynamika obyvatel jsou odrazem historických a sociálněekonomických podmínek, v případě bruntálského okresu (ale i jiných, např. Jeseník) je tomu jinak.

Současný charakter obcí, rozmístění, strukturu a dynamiku obyvatel je možno odvozovat z úplné proměny souboru obyvatel v důsledku událostí souvisejících s 2. světovou válkou.

Graf 1 – Vývoj osídlení v okrese Bruntál

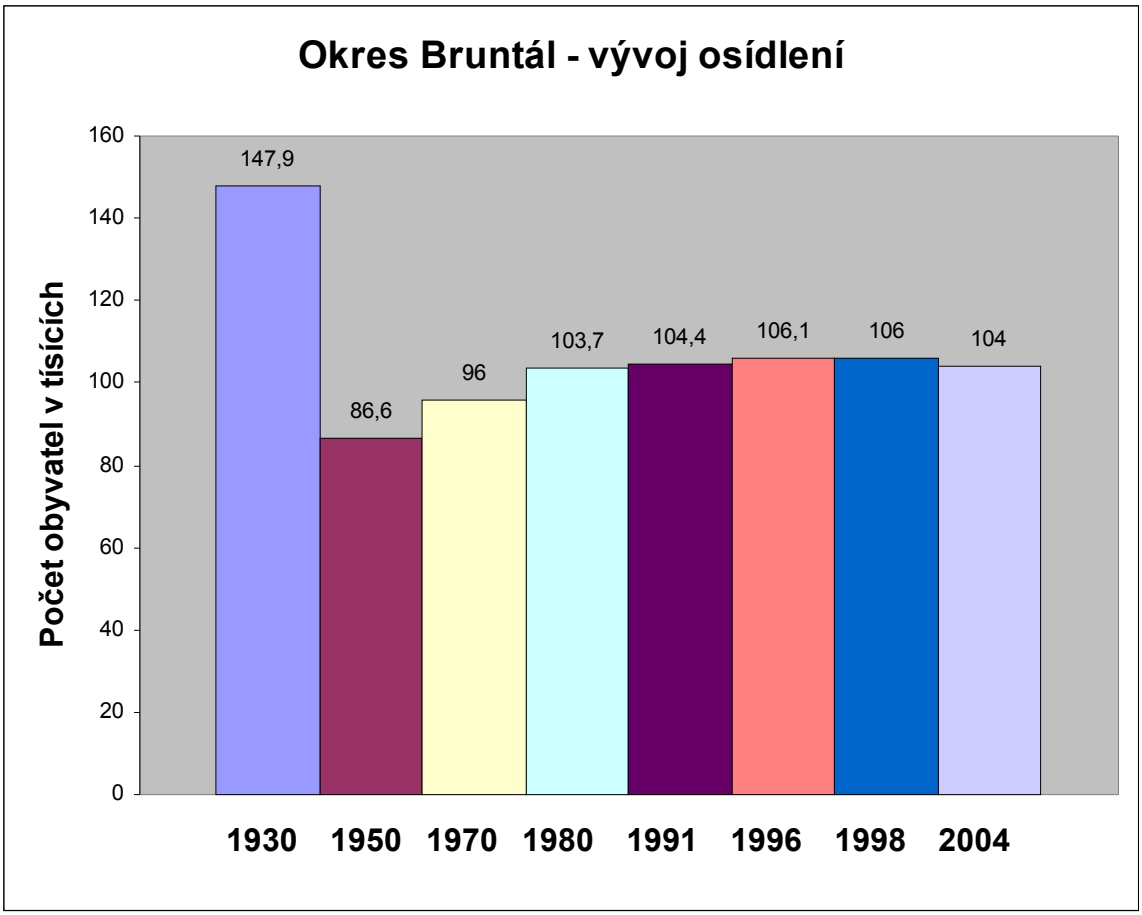

Zdroj: ČSÚ

Skutečnost, že v poválečném vývoji se zcela změnil složení obyvatelstva tohoto území a vzhledem k tomu, že osidlování se zúčastňovalo především obyvatelstvo mladších věkových skupin, byl tímto aktem vytvořen základ pro zcela jiný demografický vývoj obyvatel tohoto

okresu. Novou a jednotící platformou se stala "progresivní věková skupina struktury obyvatelstva". Ta z ekonomicko-demografického aspektu neobyčejně pozitivní efekt v podobě 68,7% podílu obyvatel v produktivním věku, avšak při úbytku pracovních příležitostí tento efekt vede k negativním dopadům v podobě zvyšující se nezaměstnanosti. To je sociálně-demografický fenomén, který bruntálský okres poznamenává v průběhu druhé poloviny 90. let stále výrazněji.

Tab. 2. Počet obyvatel v mikroregionech okr. Bruntál v letech 2001-05 (údaje k 1.1.)

Mikroregion	k 1.1.2001	k 1.1.2002	k 1.1.2003	k 1.1.2004	k 1.1.2005
"Město Albrechtice"	8568	8513	8478	8424	8431
"Bruntál"	29093	28880	28846	28863	31335
"Krnov"	31838	31590	31548	31399	31252
"Moravský Beroun"	7160	7011	6985	6905	
"Osoblaha"	3139	3070	3030	3058	3056
"Rýmařov"	17493	17270	17154	17088	17002
"Vrbno pod Pradědem"	8571	8476	8439	8370	8305

Zdroj: ČSÚ

Od 1.1.2005 se počet obcí snížil o 3 z důvodu převodu Moravského Berouna, Norberčan a Huzové pod okres Olomouc. Tímto dnem se zrušil i mikroregion „Moravský Beroun“. Zbylé obce z tohoto mikoregionu (Bílčice, Dětřichov nad Bystřicí, Dvorce a Křišťanovice) byly začleněny do mikroregionu „Bruntál“.

Jak je uvedeno v tabulce, pokles počtu obyvatel je patrný ve všech mikroregionech okresu při srovnání let 2001 a 2005, pouze u mikroregionu „Bruntál“ je k datu 1.1.2005 vyšší nárůst z důvodů, uvedených v předchozím odstavci a také mírný nárůst obyvatel v mikroregionu „Osoblaha“ od data 1.1.2003, který je ale způsoben vyšším počtem přistěhovalých osob (nikoliv vyšší natalitou).

Celkový počet obyvatel okresu Bruntál je 103 678 (k 31.12.2004), tj. 8,2 % z počtu obyvatel Moravskoslezského kraje. Hustota obyvatel okresu Bruntál je 63 obyvatel na 1 km^2, což je nejméně ze všech okresů Moravskoslezského kraje (v Moravskoslezském kraji 227 obyvatel na 1 km^2, v České republice 131 obyvatel na 1 km^2).

Největší počet obyvatel okresu Bruntál žije v městě Krnově (25764 obyvatel, tj. 24,5% obyvatel okresu) a v okresním městě Bruntále (17627 obyvatel, tj. 16,77% obyvatel okresu), naopak nejméně v obci Nová Pláň (26 obyvatel, tj. 0,02% obyvatel okresu) a Dlouhá Stráň (58

obyvatel, tj. 0,06% obyvatel okresu). Nejmladší obyvatelstvo okresu žije v obci Nová Pláň s průměrným věkem 34,8 let, nejstarší obyvatelstvo je v obci Petrovice, kde průměrný věk dosahuje 46,3 let.

Tab. 3. Počet a struktura obyvatel v okrese Bruntál v letech 2002-2004

	Počet obyvatel			Průměrný věk muži/ženy	Obyvatelstvo ve věku 15-64 let	Obyvatelstvo ve věku 15-64 let v %
	Celkem	Muži	Ženy			
2002	104480	51463	53017	36,1/38,9	74903	71,5
2003	104107	51245	52862	36,4/39,2	74853	71,9
2004	103678	51054	52624	36,8/39,7	74752	72,1

Zdroj: ČSÚ

Počet obyvatel okresu Bruntál se od roku 2001 pravidelně snižuje, což je dáno vyšším počtem vystěhovalých než přistěhovalých osob, také se zvyšuje průměrný věk u mužů i žen z důvodů nižší natality než mortality. Zvyšuje se relativní údaj, týkající se počtu obyvatel ve věku 15-64 let, ale v absolutních údajích je zřejmý pokles, což souvisí se snižováním celkového počtu obyvatel v okrese zejména stěhováním.

Graf 2 Složení obyvatel podle věku v okrese Bruntál v letech 1991 a 2001

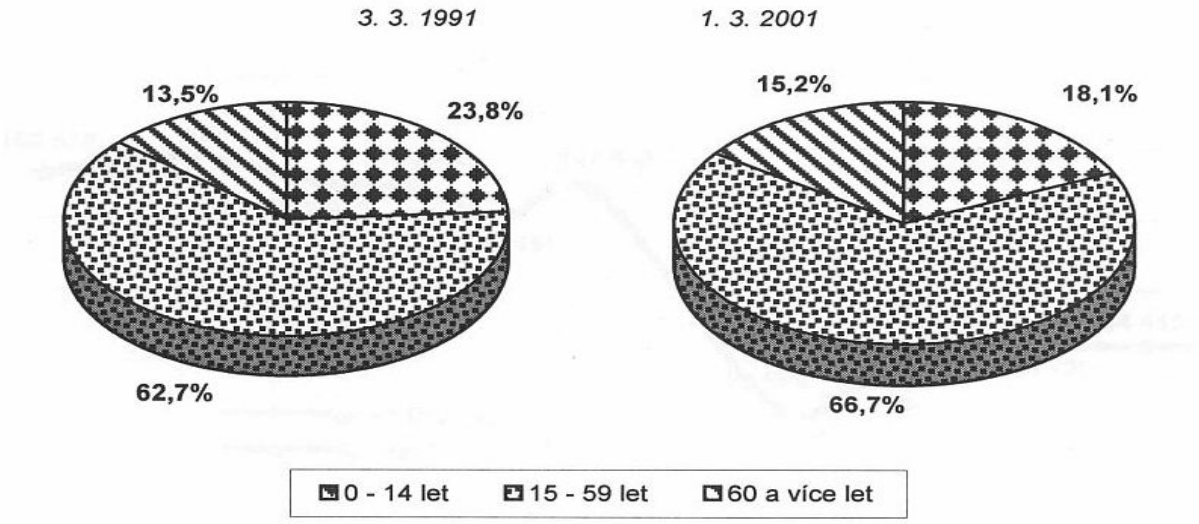

Zdroj:ČSÚ

Graf 3 Obyvatelstvo nad 15 let v okrese Bruntál podle pohlaví a dosaženého vzdělání v letech 1991 a 2001

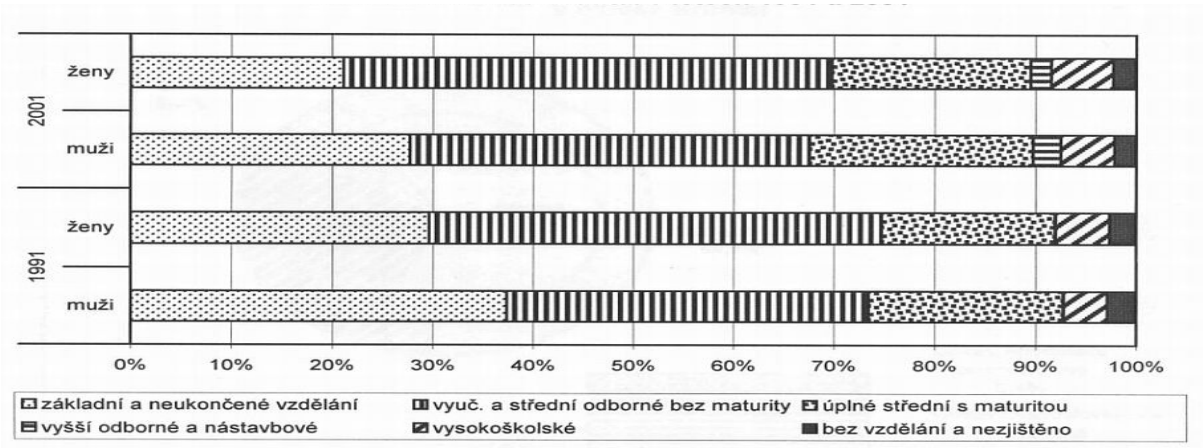

Zdroj: ČSÚ

Graf 4 Podíl osob s vysokoškolským vzděláním v ČR a okrese Bruntál

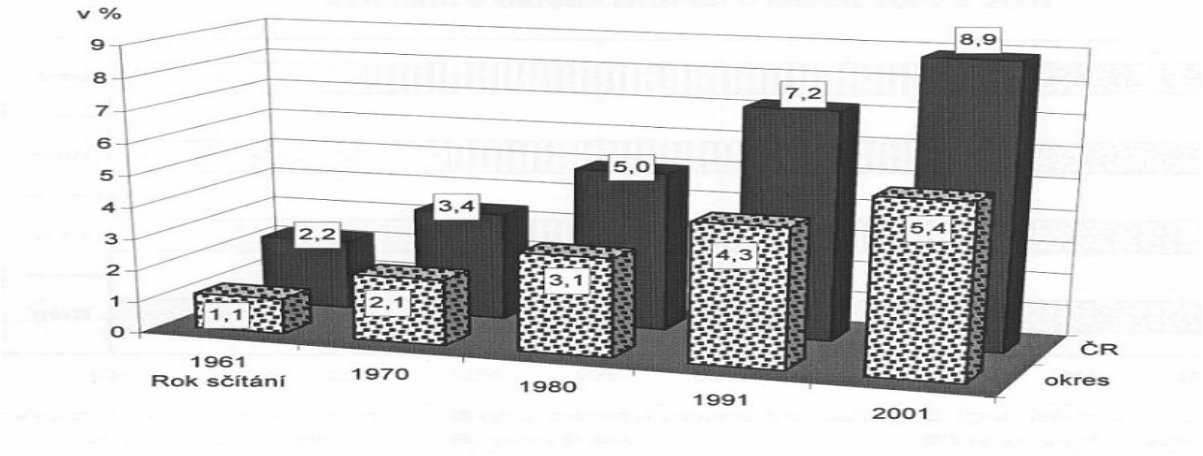

Zdroj: ČSÚ

Vzdělání obyvatel okresu Bruntál bylo v minulosti hlavně základní a učňovské, popřípadě úplné střední odborné. Při porovnání s Moravskoslezským krajem či Českou republikou jako celkem lze konstatovat, že se vzdělanost obyvatelstva okrese Bruntál liší především v oblasti základního vzdělání (vyšší procento se základním vzděláním v okrese Bruntál). Výrazné odlišení lze také vidět u procenta vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva, které je nižší než průměr za Českou republiku nebo Moravskoslezský kraj.

Graf 5 Složení obyvatelstva podle národností v okrese Bruntál k 1.3.2001

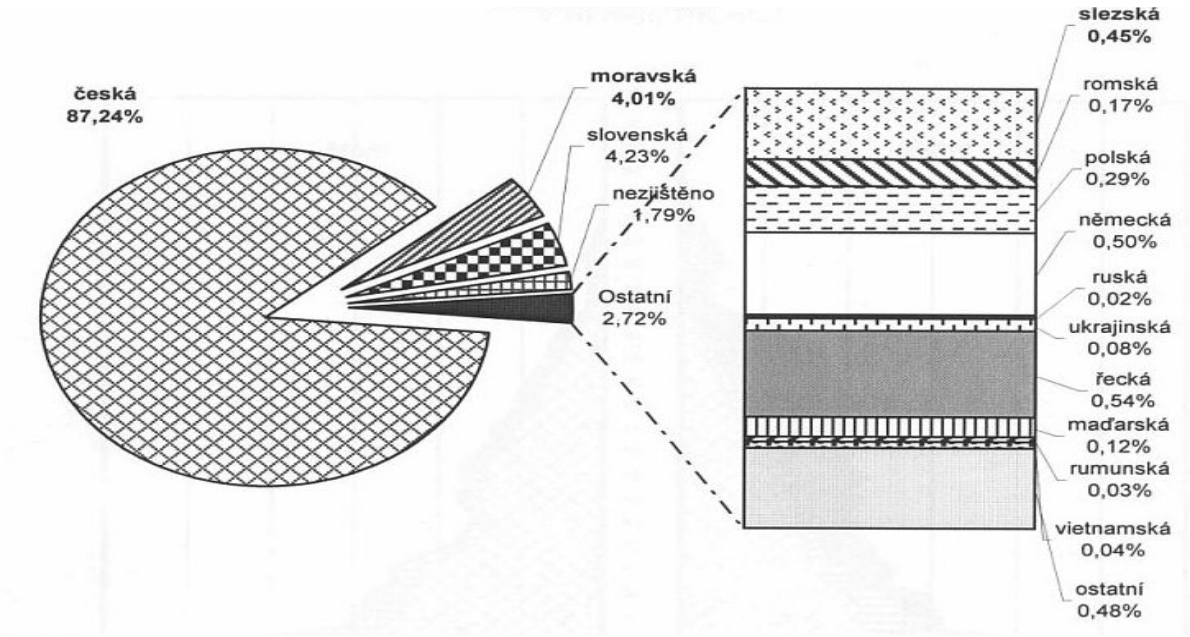

Zdroj: ČSÚ

Nejvíce obyvatel se hlásí k národnosti české, pak moravské a slovenské a z ostatních národností je nezanedbatelná menšina, která se hlásí k slezské, německé a řecké národnosti.

2.4 OBČANSKÁ VYBAVENOST OKRESU BRUNTÁL

2.4.1 OBČANSKÁ VYBAVENOST – VZDĚLÁVÁNÍ

Tab. 4. Vzdělávání v obcích

	Mateřská škola	Základní škola	Střední škola (včetně gymnázií)	Základní umělecká škola	Ostatní školská zařízení (školní družina, školní jídelna, školní klub, Dům dětí a mládeže, Dětský domov, poradenská)
Andělská Hora	ano	1			2
Brantice	ano	1-5			3
Bruntál	6	5, z toho 1x 1-5	6, z toho 2 gymnázia	1	28
Břidličná	2	1			4
Dětřichov n. B.	ano	1-5			2
Dívčí Hrad	ano				1
Dolní Moravice	ano	1-5			2
Dvorce u Bruntálu	ano	1			2
Holčovice	ano	1			3
Horní Benešov	ano	1			9
Horní Město	ano	1			2
Hošťálkovy	ano	1-5			3
Janov					3
Jindřichov	ano	1			3
Karlova Studánka	ano	1-5			3
Karlovice	ano	1			3
Krnov	9	5, z toho 1x 1-5	8, z toho 1 gymnázium	2	29
Lichnov	ano	1			4
Lomnice u Rým.	ano	1-5			2
Malá Morávka	ano	1-5			2
Město Albrechtice	ano	1	2	1	6
Milotice n. O.	ano		1		4
Oborná	ano				1
Osoblaha	ano	1			3
Razová	ano	1-5			3
Rudná p. P.	ano	1-5			2
Rýmařov	4	2	3, z toho 1 gymnázium	1	11
Ryžoviště	ano	1-5			2
Slezské Rudoltice	ano	1-5			2
Stará Ves		1			
Staré Město	ano		2		1
Svobodné Heřmanice		1-5			2
Široká Niva	ano	1-5			2
Třemešná	ano	1			3
Úvalno	ano	1-5			2
Vrbno p. P.	2	1	1		10
Zátor	ano	1			4
Celkem za okres Bruntál	60	41	23	5	168

www.msmt.cz/oficreg/vybskolo.asp

V okrese Bruntál je celkem 25 základních škol (ZŠ) s úplným počtem devíti tříd v obcích a celkem 26 ZŠ s neúplným počtem ročníků (podle § 6 odst.2 zák.č.138/95Sb.). Vývoj úplných základních škol na území mikroregionu je charakterizován mírným poklesem počtu žáků. Pokles žáků se prohlubuje vzhledem k tomu, že populačně slabé ročníky, které jsou v předškolních zařízeních, se postupně přesunují již od příštího školního roku na základní školy. Celkem 8 obcí má pouze jedno školské zařízení, a to mateřskou školu. Jsou to obce Bohušov, Hlinka, Horní Životice, Leskovec n.M., Staré Heřminovy, Světlá Hora, Velká Štáhle a Vysoká. V Bruntále, Městě Albrechtice, Krnov a Rýmařov je dále zřízena Základní umělecká škola (ZUŠ). Ve 22 obcích okresu Bruntál není žádné školské zařízení.

Dle oficiálního registru školských zařízení, provozovaného na serveru Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, je v okrese Bruntál registrováno celkem 313 školských zařízení. Pokud jde o srovnání s ostatními okresy Moravskoslezského kraje, okres Bruntál je na posledním místě v počtu mateřských škol (nejvíce Frýdek-Místek), základních škol (Frýdek-Místek), speciálních škol (Ostrava), středních odborných škol (Ostrava a Karviná) a středních odborných učilišť (Nový Jičín).

Vysoké školství v okrese Bruntál

V okrese Bruntál nemá sídlo žádná vysoká škola. Na území okresu Bruntál má Slezská univerzita v Opavě zřízeno Vzdělávací centrum v Krnově a dále Vysoká škola podnikání, a.s., Ostrava, která provozuje v okresním městě Bruntále Konzultační středisko, takže všichni zájemci o vysokoškolské studium již nemusí dojíždět mimo území okresu Bruntál. V minulosti byli zájemci o vysokoškolské studium odkázáni na dojíždění zejména do Olomouce, Ostravy, Opavy a Brna.

2.4.2 OBČANSKÁ VYBAVENOST – ZDRAVOTNICTVÍ

Tab. 5. Zdravotnictví v okrese Bruntál – vývoj v letech 2000-2004

	2000	2001	2002	2003	2004
Počet lékařů celkem	356	353	359	361	345
Počet lékařů v nestátních zařízeních	264	253	255	355	339
Nemocnice	4	3	3	3	3
počet lůžek v nemocnicích	790	739	748	660	652
Odborné léčebné ústavy	3	3	3	3	2
počet lůžek v OLÚ	333	333	333	333	1)
Léčebny dlouhodobě nemocných	3	3	3	3	3
počet lůžek v LDN	150	174	174	174	174
Kojenecký ústav	1	1	1	1	1)
Dětský domov	5	5	5	5	5
místa v DD	170	170	170	155	155
Jesle	1	1	1	1	1
Sam. ordinace prakt. lékaře pro dospělé	44	43	42	42	43
Sam. ordinace prakt. lékaře pro děti	21	20	20	21	21
Sam. ordinace prakt. lékaře stomatologa	49	48	49	48	47
Sam. ordinace prakt. lékaře gynekologa	13	13	9	11	11
Sam. ordinace prakt. lékaře specialisty	45	48	48	50	55
Počet ost. sam. ambulantních zařízení	44	42	46	46	48
Počet lékáren	18	15	15	16	18

1) údaj nevykázán
Zdroj: www.iriscrr.cz

Podle údajů Moravskoslezského kraje je v okrese Bruntál nejmenší počet lékařů a největší počet dětských domovů. V Karlově Studánce jsou také jediné lázně v okrese Bruntál. Statistické údaje ČSÚ udávají, že v okrese Bruntál bylo v roce 2002 3,4 lékařů, v roce 2003 3,5 a v roce 2004 3,3 lékařů na 1000 obyvatel. V roce 2004 bylo na 1 lékaře celkem 301 osob, což je druhý nejmenší počet z okresů Moravskoslezského kraje. V okrese Bruntál je také evidováno celkem 9 záchranných služeb (z toho 3 včetně dopravy nemocných), 8 služeb domácí zdravotní péče, 3 logopedická pracoviště, celkem 8 rehabilitačních zařízení s 15-i pracovníky, 7 stomatologických laboratoří s 15-i pracovníky a 1 hemodialyzační středisko.

V okrese Bruntál je také 7 léčeben (z toho 4 Léčebny dlouhodobě nemocných-Nové Heřminovy, Dvorce a 2 v Městě Albrechticích, Lázeňská léčebna Karlova Studánka, 1 Psychiatrická léčebna Holčovice a 1 Léčebna tuberkulózních a respiračních onemocnění Krnov-Ježník), dále celkem 5 psychologických zařízení a jeden dětský domov pro 1-3-leté děti v Janovicích u Rýmařova.

Tab. 6. Zdravotnictví v obcích okresu Bruntál v roce 2004 (ČSÚ-MOS 2004)

	Nemocnice	Lékař-dospělí	Lékař-děti	Stomatolog	Gynekolog	Lékař-specialista	Lékárna
Brantice		1		1			
Břidličná		1	1	1	1	1	
Bruntál	1	10	6	12	4	27	6
Dětřichov n.B.							ano
Dvorce	DP	1	DP	1			1
Heřmanovice			DP				
Holčovice		DP	DP	DP			
Horní Benešov	DP	2	1	1			DP
Horní Město		1		DP			
Jindřichov		1	DP	1			1
Karlovice			DP	1			
Krnov	1 + DP	14	6	15	4	30	6
Leskovec n. M.		DP					
Lichnov				DP			
Liptaň			DP				
Lomnice		DP					
Město Albrechtice	DP	2	1	2		2	2
Osoblaha	DP	1	1	1			1
Razová			DP				
Rýmařov	1	5	3	6	2	7	3
Ryžoviště		DP	DP	1			
Stará Ves				DP			
Světlá Hora	DP			1	DP		
Třemešná			DP				
Úvalno		DP	DP				
Vrbno p.P.	DP	3	2	3	1	4	1
Zátor			DP				

V okrese Bruntál není zajištěna zdravotní péče celkem ve 41 obcích. Pro tyto obce slouží Bruntál, Břidličná, Horní Benešov, Krnov, Město Albrechtice, Osoblaha, Rýmařov a Vrbno pod Pradědem jako přirozené spádové oblasti k zajištění základní zdravotní péče pro občany okolních obcí. Nejlépe je zajištěna zdravotní péče v Bruntále, Krnově, Městě Albrechticích a Rýmařově a to díky velkému množství privátních lékařů a především existencí nemocnic nebo jejich detašovaných pracovišť, kde jsou zřízena odborná pracoviště. V Bruntále, Krnově, Městě Albrechticích, Rýmařově je rovněž zřízena Rychlá zdravotnická záchranná služba. Celkem za okres Bruntál lze konstatovat, že na 103678 obyvatel připadá 23 lékáren, 43 všeobecných lékařů pro dospělé, 21 dětských lékařů, 47 stomatologů, i když v některých obcích je lékařská ambulantní péče zajišťována dojíždějícími lékaři minimálně 1x týdně. U detašovaných pracovišť nemocnic v některých obcích jde pouze o ambulanci jednoho lékaře, kmenově náležejícího k jedné z nemocnic okresu.

2.4.3 OBČANSKÁ VYBAVENOST – KULTURA A SPORT

Tab. 7. Kulturní a sportovní zařízení podle okresů MS kraje v roce 2004

Kraj, okresy	Kultura					
	stálá kina a multikina	veřejné knihovny vč. poboček	muzea	galerie	divadla	přírodní amfiteátry
Moravskoslezský kraj	**62**	**413**	**78**	**129**	**23**	**31**
Bruntál	11	59	12	11	3	2
Frýdek-Místek	12	93	14	27	4	10
Karviná	11	43	8	19	2	5
Nový Jičín	14	86	20	13	5	13
Opava	9	101	17	8	3	1
Ostrava-město	5	31	7	51	6	-

Kraj, okresy	Sport					
	koupaliště a bazény	z toho kryté bazény	hřiště	tělocvičny	stadiony včetně krytých	zimní stadiony včetně krytých
Moravskoslezský kraj	**124**	**56**	**1 010**	**634**	**136**	**25**
Bruntál	9	3	138	70	13	4
Frýdek-Místek	47	20	182	116	26	3
Karviná	14	8	126	126	26	6
Nový Jičín	22	8	202	103	27	6
Opava	18	7	199	90	27	2
Ostrava-město	14	10	163	129	17	4

Zdroj: ČSÚ

V okrese Bruntál bylo v roce 2004 celkem 98 kulturních a 237 sportovních zařízení, jak uvádí tabulky. Nejvíce kulturních zařízení je v okrese Frýdek-Místek, okresu Bruntál patří v tomto hodnocení předposlední místo. Pokud jde o sportovní vyžití, okresu Bruntál patří poslední místo v počtu koupališť a bazénů, krytých bazénů, tělocvičen a stadionů (včetně krytých. Tyto údaje jsou podrobněji rozvedeny v oddíle 2.7 CESTOVNÍ RUCH A TURISTIKA.

2.4.4 OBČANSKÁ VYBAVENOST – SLUŽBY

Služby jsou koncentrovány zejména do Bruntálu, Města Albrechtice,Krnova, Břidličné, Rýmařova a dalších větších center oblasti. Nabídku služeb v jednotlivých obcích lze považovat za nedostatečnou, nejvíce chybí opravny obuvi, opravny elektro, kadeřnictví, prádelny a čistírny a další řemeslné, komunální i finanční služby, za kterými se musí dojíždět. K nedostatkovým službám lze zařadit také stravovací služby, neboť většina restaurací a hostinců nabízí teplé jídlo především v oblastech zvýšeného turistického ruchu a také finanční služby, zejména dostatečné množství bankomatů. Mezi další nedostatky lze zařadit také nedostatečnou propagaci v rámci celostátního cestovního ruchu.

2.4.5 OBČANSKÁ VYBAVENOST – BYDLENÍ

Tab. 8. Bytové jednotky v roce 1991 (k 3.3.1991) a 2001 (k 1.3.2001)

	Domy						Byty				
	trvale obydlené				neobydlené		trvale obydlené			neobydlené	
	1991	2001			1991	2001	1991	2001		1991	2001
		celkem	z toho v rodinných domech (%)	průměrné stáří domu v letech				celkem	z toho v rodinných domech (%)		
Kraj celkem	157 077	162 321	83,5	42,0	16 027	19 422	452 609	470 235	36,0	29 391	38 393
v tom správní obvody:											
Bruntál	5 594	5 898	83,1	49,4	649	1 306	13 906	15 227	35,2	1 117	1 870
Krnov	6 619	6 834	83,2	51,8	1 009	1 848	14 215	15 317	42,4	1 475	2 406
Rýmařov	2 599	2 696	79,3	47,2	195	937	6 026	6 359	37,1	260	1 133

Zdroj: ČSÚ

Domovní i bytový fond se v průběhu let 1991-2001 (v letech Sčítání lidu, domů a bytů) snížil a naopak vzrostl počet neobydlených domů. Přibližné stáří domů v okrese Bruntál je 50 let. Lze předpokládat, že zvýšení počtu neobydlených domů a bytů je v přímé souvislosti se záměrem jejich majitelů, spojených s krátkodobými pronájmy nebo ke svému vlastnímu rekreačnímu použití.

2.5 TRH PRÁCE A PŘÍJMOVÉ PODMÍNKY V OKRESE BRUNTÁL

2.5.1 VÝVOJ A CHARAKTERISTIKA TRHU S PRACOVNÍ SILOU

Tab. 9. Vývoj struktury nezaměstnaných dle věku (okres Bruntál) 2003-05

Věk	Počet uchazečů o zaměstnání			% z celkového počtu uchazečů		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Do 19 let	564	560	399	5,7	5,6	4,6
20-24 let	1 414	1 351	1 001	14,2	13,4	11,6
25-29 let	1 242	1 216	946	12,5	12,1	11
30-34 let	1 147	1 103	980	11,5	11	11,4
35-39 let	984	1 068	893	9,9	10,6	10,4
40-44 let	981	994	877	9,9	10	10,2
45-49 let	1 245	1 258	1 055	12,5	12,5	12,2
50-54 let	1 412	1 448	1 358	14,2	14,4	15,8
55-59 let	860	907	992	8,7	9	11,5
Nad 60 let	91	136	114	0,9	1,4	1,3
Celkem	9 940	10 041	8 615	100	100	100

**údaje od 1.1.2005 bez obcí M.Beroun, Huzová a Norberčany, které se staly součástí okresu Olomouc*
Zdroj: Úřad Práce Bruntál

Největší počet nezaměstnaných podle věku v letech 2003-2005 je ve věkové kategorii 50-54 let, což je zřejmě dáno obecným trendem zaměstnavatelů zbavovat se starších pracovníků, aniž by brali v potaz velké životní i pracovní zkušenosti této věkové kategorie, které právě pomalejší práci mohou plně vyvážit (tento předpoklad je individuální). Nejmenší počet nezaměstnaných je v kategoriích do 19 let, kdy převážná většina mladých lidí v tomto věku ještě stále studuje a ve věkové kategorii nad 60 let, kde hraje roli především odchod do důchodu a to zejména u žen.

Tab. 10. Vzdělanostní struktura evidovaných uchazečů o zaměstnání

stupeň vzdělání (podle ISCED97)	k 31.12.2004		k 30.6.2005		k 31.12.2005	
	absolutně	%	absolutně	%	absolutně	%
bez vzdělání	40	0,4	45	0,5	38	0,4
základní vzdělání	3 424	34,1	2 879	35,0	2 902	33,7
střední odborné (SOU+OU+OŠ)	4 760	47,4	3 750	45,6	4 062	47,2
střední odborné s maturitou (SOU+SOŠ)	1 375	13,7	1 148	14,0	1 214	14,1
střední všeobecné (gymnázia)	301	3,0	267	3,3	270	3,1
vysokoškolské	141	1,4	128	1,6	129	1,5
Celkem	10 041	100	8 217	100	8 615	100

*údaje od 1.1.2005 bez obcí M.Beroun, Huzová a Norberčany, které se staly součástí okresu Olomouc

Nejpočetnější skupinou uchazečů o zaměstnání k 31.12.2005 z hlediska kvalifikace byli uchazeči se středním odborným vzděláním (SOU+OU+OŠ) – 47,2% a se základním vzděláním – 33,7%. Tento stav je dlouhodobý.

Tab. 11. Vývoj nezaměstnanosti v okrese Bruntál

mikroregion	počet uchazečů o zaměstnání			míra nezaměstnanosti v %		
	31.12.2004	30.6.2005	31.12.2005	31.12.2004	30.6.2005	31.12.2005
Osoblažsko	493	364	421	34,3	23,6	28,0
1.1.1 Vrbensko	858	733	793	19,5	16,3	17,5
Albrechticko	919	698	793	22,2	15,7	17,8
1.1.2 Bruntálsko	2 886	2 829	2 971	19,4	16,1	17,0
Rýmařovsko	1 521	1 275	1 361	16,7	13,2	14,0
Krnovsko	2 601	2 283	2 237	16,2	13,3	13,1
Moravskoberounsko [1)]	*763*	-		*23,4*	-	

[1)] dne 1.1.2005 se zrušil mikroregion Moravskoberounsko (převod Moravského Berouna, Norberčan a Huzové pod okres Olomouc). Zbylé obce z tohoto mikoregionu (Bílčice, Dětřichov nad Bystřicí, Dvorce a Křišťanovice) byly začleněny do Bruntálského mikroregionu

Nejvyšší nezaměstnanost v okrese Bruntál se dlouhodobě udržuje v Osoblažském mikroregionu, kde nezaměstnanost k 31.12.2005 dosáhla 28%. Jde o zemědělskou příhraniční oblast s nedostatkem pracovních příležitostí, nerozvinutou infrastrukturou. Vývoj nezaměstnanosti na Osoblažsku nejvýrazněji ovlivňují sezónní práce (VPP, zemědělství a lesnictví).

Obce s nejvyšší nezaměstnaností k 31.12.2005

K 31.12.2005 celkem 14 obcí v okrese Bruntál překročilo míru nezaměstnanosti 25%, z toho 7 obcí překročilo hranici 30%. Nejhorší je situace na Osoblažsku, z uvedeného počtu jich je plná polovina z tohoto mikroregionu s mírou nezaměstnanosti nad 25%.

Tab. 12. – Nezaměstnanost dle obcí k 31.12.2005

1.1.3 Obec		počet obyvatel	počet uchazečů	míra nezaměstnanosti v % [1)]
Dlouhá Stráň	B	63	9	**33,3**
Jiříkov	R	316	49	**33,3**
Hlinka	O	238	40	**33,0**
Rusín	O	147	23	**32,8**
1.1.3.1.1 Tvrdkov	R	255	37	**31,6**
Slezské Pavlovice	O	190	30	**31,5**
Dívčí Hrad	O	275	39	**30,1**
Roudno	B	207	28	**29,2**
1.1.3.1.2 Slezské Rudoltice	O	669	88	**28,2**
Bohušov	O	462	54	**27,0**
1.1.3.1.3 Vysoká	A	303	41	**26,4**
Janov	A	347	45	**26,2**
Osoblaha	O	1169	147	**25,5**
1.2 Široká Niva	V	575	76	**25,3**

(* pozn. **O** - Osoblažsko, **R** - Rýmařovsko, **B** - Bruntálsko, **A** – Albrechticko, **V** - Vrbensko)
1) dle Oznámení 31/2005 platné od 10.5.2005 se výpočet míry nezaměstnanosti v obcích provádí pouze z dosažitelných uchazečů o zaměstnání

Tab. 13. Uchazeči o volná pracovní místa dle kvalifikační struktury v okrese Bruntál

stupeň vzdělání (podle ISCED97)	k 31.12.2004			k 30.6.2005			k 31.12.2005		
	uchazeči	volná místa	uchaz./ 1 místo	uchazeči	volná místa	uchaz./1 místo	uchazeči	volná místa	uchaz./1 místo
bez vzdělání	40	1	40	45	0	-	38	0	**-**
základní vzdělání	3 424	5	684,8	2 879	1	2 879	2 902	4	**725,5**
střední odborné (SOU+OU+OŠ)	4 760	119	40	3 750	125	30	4 062	106	**38,3**
střední odborné s maturitou (SOU+SOŠ)	1 375	28	49,1	1 148	14	82	1 214	30	**40,5**
střední všeobecné (gymnázia)	301	0	-	267	2	133,5	270	0	**-**
vysokoškolské	141	25	5,6	128	23	5,6	129	27	**4,7**
celkem	10 041	178	56,4	8 217	165	49,8	**8 615**	167	**51,6**

Zdroj: Úřad Práce Bruntál

Míra nezaměstnanosti je nejpříznivější v průběhu kalendářního roku v období od dubna do listopadu, což plně potvrzuje předpoklad sezónní zaměstnanosti v okrese především v oblasti zemědělství a lesnictví a práce na VPP – vedlejší pracovní poměr.

Počet volných pracovních míst (VPM) v okrese Bruntál je dlouhodobě nedostatečný. K 31.12.2005 připadlo na 1 VPM 51,6 uchazečů o zaměstnání (3. místo v rámci okresů ČR v počtu uchazečů na 1 VPM).

Nezaměstnanost v okrese Bruntál postihuje především mladé lidi, osoby s minimální kvalifikací, ženy s malými dětmi a zdravotně postižené občany. Z dlouhodobého sledování vyplývá, že stabilně nejvíce uchazečů o zaměstnání je vyučených nebo pouze se základním vzděláním, dále pak s úplným středním odborným vzděláním.

2.5.2 PŘÍJMOVÉ MOŽNOSTI V MIKROREGIONU

Graf 6 Srovnání mezd v ČR, MS kraji a průměrná mzda v okrese Bruntál v roce 2005

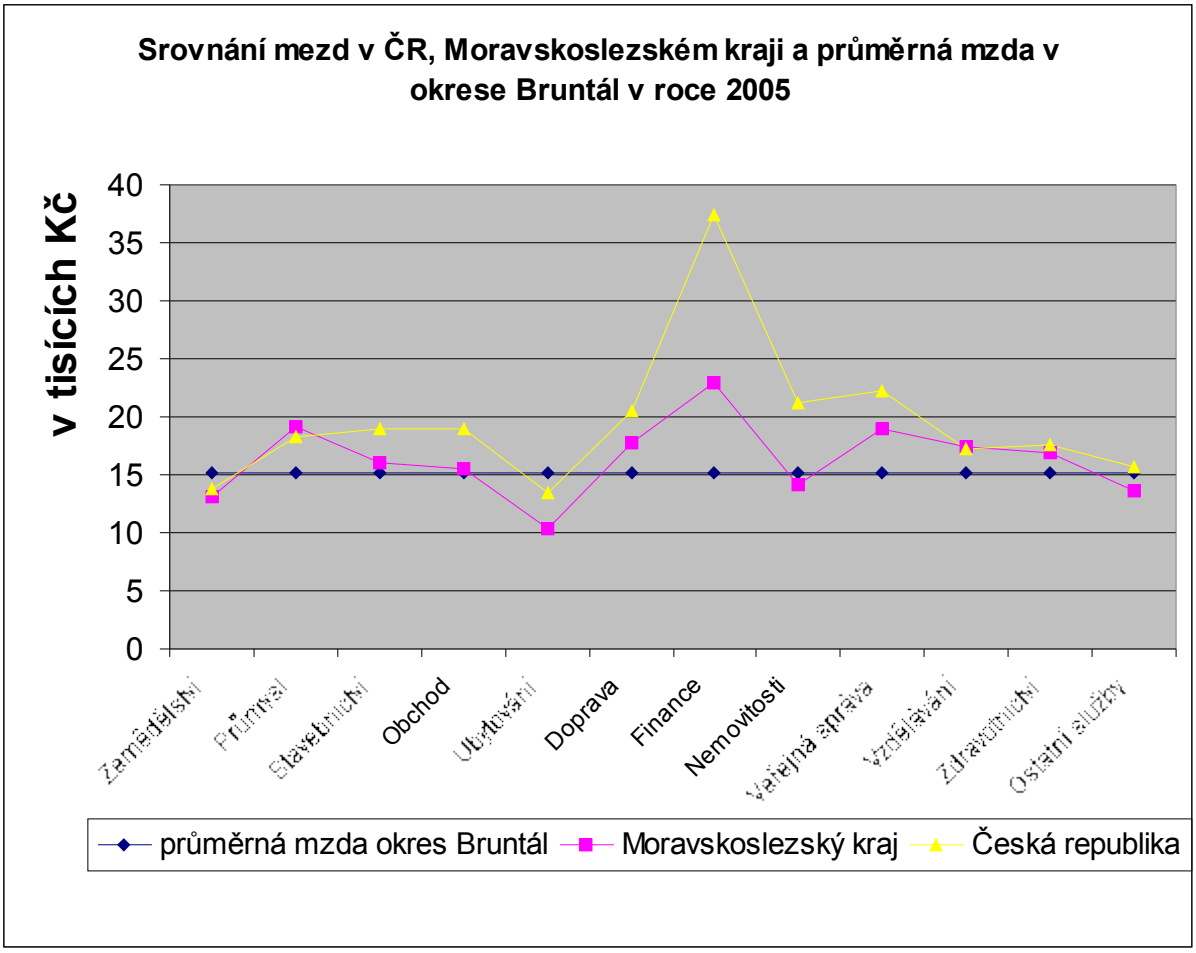

Zdroj: ČSÚ

Z grafu vyplývá, že mzda v České republice v jednotlivých odvětvích je vyšší než mzda v Moravskoslezském kraji. Pro porovnání je uvedena průměrná mzda ve všech odvětvích okresu Bruntál. Lze konstatovat, že mzda v okrese Bruntál je podprůměrná v celostátním i krajském měřítku a tedy že příjmové možnosti jsou omezené.

2.6 HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ OKRESU BRUNTÁL

2.6.1 HOSPODÁŘSKÝ VÝVOJ OKRESU BRUNTÁL

V Moravskoslezském kraji je značně rozdílná ekonomická struktura území – okresy Ostrava, Karviná a Frýdek-Místek tvoří průmyslové jádro kraje, s větší koncentrací negativních dopadů restrukturalizace tradičních průmyslových podniků, především na zaměstnanost, zatímco v okresech Bruntál, Opava a Nový Jičín je výraznější zastoupení zemědělství a podstatně menší podíl velkých firem v restrukturalizaci. To má také za následek rozdílný exportní potenciál – okresy Bruntál a Opava se podílejí výrazně méně na celkovém exportu kraje než ostatní okresy s dopadem na další rozvoj.

Tyto rozdíly jsou vyjádřeny řadou ukazatelů jako je například daňová výtěžnost obcí v jednotlivých okresech (Bruntál 4816 Kč na obyvatele a Ostrava 9697 Kč na obyvatele), podílu okresu na tvorbě HDP či na exportu kraje případně i počtem soukromých podnikatelů na 1000 obyvatel, kdy je tento nejmenší v okrese Karviná (112) proti nejvyššímu v Ostravě (152).

Tab. 14. Přehled ekonomických subjektů v okr. Bruntál – vývoj v letech 2000-04

		2000	2001	2002	2003	2004
	Počet subjektů celkem	17316	17656	18116	19084	19415
odvětví	Počet subjektů - zem., rybolov, lesn.	2230	2245	2191	2266	2281
	Počet subjektů – průmysl	2156	2293	2453	2625	2674
	Počet subjektů – stavebnictví	1982	1998	2070	2266	2364
	Počet subjektů - doprava a spoje	513	546	629	651	641
	Počet subjektů - obch., pohost., ubyt.	5681	5759	5733	5532	5527
	Počet subjektů - ost. obch. Služby	2856	2858	2999	3542	3688
právní forma	Státní organizace	47	49	57	168	155
	Akciové společnosti	81	86	86	88	88
	Obchodní společnosti	854	888	900	932	978
	Družstevní organizace	53	54	55	55	53
	Fyzické osoby	12324	12560	12942	13629	13857
	Samostatně hosp. rolníci	1883	1853	1826	1785	1721
	Svobodná povolání	1014	1021	1032	1022	1034
	Ostatní právní formy	1060	1145	1218	1405	1497

Zdroj: www.iriscrr.cz

Z uvedené tabulky je patrný nárůst počtu ekonomických subjektů v okrese Bruntál, a to především v počtu fyzických osob (o 1533 osob) a ostatních právních forem (o 437 osob), resp. v odvětví průmyslu (o 518 osob), stavebnictví (o 382 osob) a ostatních obchodních

služeb (o 832 osob). I přes tento nárůst je v okrese Bruntál mezi okresy Moravskoslezského kraje stále nejmenší počet ekonomických subjektů.

2.6.2 CHARAKTERISTIKA EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ V OKRESE BRUNTÁL

V okrese Bruntál je nejmenší počet podnikatelských subjektů, což je dáno také nižším počtem obyvatel v okrese. Patrný je vysoký počet samostatně hospodařících rolníků a zemědělských podnikatelů v porovnání s údaji ostatních okresů.

Tab. 15. Počet podnikatelských subjektů v MS kraji a jeho okresech k 31.12.2004

	MS kraj	Bruntál	Frýdek-Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava-město
Subjekty celkem	227 427	19 415	40 071	39 921	28 919	33 588	65 513
v tom podle kategorie počtu zaměstnanců:							
Neuvedeno	71 649	6 097	12 266	12 822	8 819	10 601	21 044
bez zaměstnanců	126 978	10 978	22 705	22 237	16 477	18 987	35 594
1 – 5	19 916	1 554	3 492	3 478	2 589	2 621	6 182
6 – 19	5 837	490	1 079	914	691	875	1 788
20 – 49	1 853	177	326	287	199	334	530
50 – 99	661	79	112	100	80	94	196
100 – 499	438	34	79	74	53	65	133
500 – 999	57	4	8	6	6	9	24
1 000 – 1 499	15	2	2	1	2	2	6
1 500 – 1 999	7	-	1	-	-	-	6
2 000 – 2 499	5	-	-	-	2	-	3
2 500 a více	11	-	1	2	1	-	7

Zdroj: ČSÚ

Počet subjektů se zvyšuje s nižší kategorií počtu zaměstnanců, tento jev je stejný ve všech okresech, takže největší počet ekonomických subjektů je v kategorii bez zaměstnanců (fyzické osoby) a poté v kategorii od 1 do 5 zaměstnanců.

Nejvíce ekonomických subjektů podniká v oblasti obchodu včetně oprav, ubytování a stravování. Tento údaj je ve všech okresech Moravskoslezského kraje nejvyšší. Nejnižší procentuální údaj v této oblasti činnosti vykazuje okres Bruntál - 28,5% - a naopak nejvyšší okres Karviná – 41,6%.

2.6.3 CHARAKTERISTIKA ZEMĚDĚLSTVÍ V MIKROREGIONU

Zemědělství je stejně jako v celé České republice v útlumu. Snižují se osevní plochy plodin i stavy hospodářských zvířat.

Tab. 16. Osevní plocha v hektarech (vybrané plodiny) v roce 2001

	Obiloviny celkem	Pšenice	Žito	Brambory	Řepka olejka	Cukrovka	Kukuřice - zelená
Okres BR	17576	7436	648	199	3455	885	203
MS kraj	82152 (74631) *	43179 (32635) *	1405 (1190) *	1798 (1031) *	18177 (13633) *	6071 (6756) *	10324 (9275) *
ČR	1626785 (1452349) *	927247 (648389) *	40987 (41915) *	54297 (35984) *	344117 (250159) *	77849 (77326) *	225533 (214585) *

Zdroj: www.iriscrr.cz

* údaj v závorce udává hodnotu v roce 2003

Snížení osevní plochy v hektarech je patrné především u brambor a řepky olejky, pokud jde o žito, cukrovku a kukuřice na zeleno, lze konstatovat, že tyto plodiny jsou pro území okresu Bruntál vhodnější pro pěstování.

Tab. 17. Sklizeň zemědělské produkce v tunách (vybrané plodiny) v roce 2001

	Obiloviny celkem	Pšenice	Žito	Brambory	Řepka olejka	Cukrovka	Kukuřice - zelená
Okres BR	56090	26066	1900	2763	7990	21357	27661
MS kraj	333487 (291900) *	190764 (129898) *	4230 (4605) *	31406 (19067) *	46433 (20946) *	254901 (304734) *	340867 (252379) *
ČR	7337589 (5762396) *	4476080 (2637891) *	149298 (159312) *	1130477 (560746) *	973321 (387805) *	3529005 (3495148) *	7114078 (5707436) *

Zdroj: www.iriscrr.cz

* údaj v závorce udává hodnotu v roce 2003

Vyšší celková sklizeň zemědělské produkce v Moravskoslezském kraji ve srovnání let 2001 a 2003 je u cukrovky, ostatní plodiny zaznamenávají v souladu s osevní plochou úbytek.

Tab. 18. Stavy hospodářských zvířat v kusech v roce 2000

	Skot celkem	krávy	Prasata	prasnice	Ovce	Drůbež
Okres BR	21 531	9 363	13 371	1 101	2 562	177 996
MS kraj	97 235 (82 946) *	39 324 (36 142)*	205 352 (173 425)*	15 317 (13111)*	6 593 (9 826)*	1 950 635 (1 878 086)*
ČR	1 657 337 (1 428 329)*	614787 (572887)*	3 687 967 (3126539)*	296 811 (250 842)*	84 108 (115 852)*	30 784 432 (25 493 559)*

Zdroj: www.iriscrr.cz
* údaj v závorce udává hodnotu v roce 2003

Z hlediska počtu hospodářských zvířat je patrný pokles, stejně jako u rostlinné výroby. Nárůst zaznamenaly pouze ovce, což lze spojit s údajem o nižší osevní ploše všech plodin a tím zřejmě zatravnění polí (uvedení půdy do klidu) a následné udržování spásáním.

2.7 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

V bruntálském okrese je z dopravních sítí nejvýraznější síť silniční a železniční.

2.7.1 SILNIČNÍ SÍŤ

V okrese Bruntál je 144 km silnic I. třídy, 278 km silnic II. třídy a 427 km silnic III, třídy.

Nadregionální význam mají tyto silnice I. třídy – I/11 (Ostrava – Horní Benešov – Bruntál – Rýmařov – Skřítek – Šumperk – Hradec Králové), silnice I/45 (Krahulčí – Dětřichov nad Bystřicí – Bruntál – Krnov – Glubczyce v Polsku), I/46 (Olomouc – Moravský Beroun – Dvorce – Bílčice – Opava) a I/57 (Vsetín - Nový Jičín – Opava – Krnov – Bartultovice a dále do Polska).

2.7.2 ŽELEZNIČNÍ SÍŤ

Všechny železniční tratě v okrese Bruntál jsou jednokolejné a neelektrifikované a mají celkem 687 km.

K významným tratím regionálního významu patří trať č. 290 (z Olomouce do Krnova, přes Šumperk, Hanušovice, Mikulovice, Glucholazy v Polsku a Třemešnou) – význam této tratě vzroste po oboustranném přeshraničním využití, dále trař č. 310 (z Olomouce do Krnova, přes Valšov, Bruntál a Milotice nad Opavou).

2.7.3 HRANIČNÍ PŘECHODY

V okrese Bruntál jsou pouze silniční hraniční přechody, a to Krnov- Pietrowice (do 3,5 tuny), Bartultovice – Trzebina (bez omezení) a přechody pro malý pohraniční styk v Osoblaze a Rusíně.

2.7.4 LETIŠTĚ

Na území okresu Bruntál není žádné mezinárodní letiště. Nejbližší je v Ostravě-Mošnově. Regionální význam má letiště v Krnově.

2.8 CESTOVNÍ RUCH A TURISTIKA

Cestovní ruch v okrese Bruntál je jednou z mála oblastí, kterou lze přímo využít ke zvýšení počtu zaměstnaných osob, zvýšením odvodů v podobě daní a naopak příjmem podílů z jednotlivých daní ve prospěch obcí a tedy zvýšením kupní síly obyvatelstva a ekonomické aktivity. Tento proces lze nastartovat zejména zvýšením počtu a kvality služeb cestovního ruchu, ubytování, stravování, volnočasových aktivit a také hlavně atraktivit „pod střechou“, kterých je v okrese Bruntál nedostatek. K nastartování tohoto procesu je potřeba zapojit všechny orgány státní a veřejné správy, agentur cestovního ruchu, případně zájmových sdružení, podnikatelských subjektů nebo i fyzických osob.

2.8.1 ATRAKTIVITY CESTOVNÍHO RUCHU

K turisticky zajímavým atraktivitám patří především zámky, hrady a jejich zříceniny. V okrese Bruntál je takových atraktivit dostatečné množství.

Na území okresu Bruntál je jediný hrad – Sovinec u Jiříkova. Ostatní jsou zříceninami. Jsou to Šternek u Bílčic, Fulštejn u Bohušova, Vildštejn u Dvorců u Bruntálu, Quinburk a Kobrštejn u Heřmanovic, Rabštejn u Horního Města, Cvilín (Šelenburk) u Krnově, Strálek u Rýmařova, bezejmenný hrad u Tvrdkově, Furstenwalde a Pustý hrad u Vrbna pod Pradědem.

Zámky – Brantice, Bruntál, Dívčí Hrad, Hošťálkovy, Jindřichov, Krnov, Město Albrechtice, Janovice u Rýmařova, Slezské Pavlovice, Slezské Rudoltice a Vrbno pod Pradědem. Většina z nich je však bohužel nepřístupná.

Mezi vděčné turistické atraktivity náleží také rozhledny. Těch je v okrese Bruntál jen pět, z toho dvě jsou dřevěné. Jsou to Rozhledna Hanse Kudlicha na vrchu Strážiště nad obcí Úvalno, na vrchu Cvilín nad Krnovem je to Liechtensteinova rozhledna a dále rozhledna na Pradědu. Dřevěné rozhledny jsou v Liptani a ještě v Krnově, v místní části Ježník.

Jednou z největších turistických atraktivit v okrese Bruntál může být také úzkokolejná železnice na trati Třemešná – Liptaň – Dívčí Hrad – Horní Povelice – Amalín – Slezské Rudoltice – Koberno - Bohušov – Osoblaha. Její rozchod je 760 mm, délka 21 km a byla uvedena do provozu v roce 1898. V současné době je v letní sezóně provozována také parní lokomotiva a např. otevřený vůz pro cyklisty.

Pro zájemce o církevní architekturu je v okrese Bruntál velké množství sakrálních staveb – kostelů a kaplí či klášterů. Tyto atraktivity doplňuje také velké množství soch svatých (zejména Jana Nepomuckého), křížové cesty, Boží muka atd.

K ostatním atraktivitám náleží dále CHKO Jeseníky, několik přírodních rezervací, stavebních a technických památek. Z tohoto hlediska lze konstatovat, že oblast Jeseníků je pro turistu rájem.

Turistické trasy okresu Bruntál

Na území okresu Bruntál celkem 26 turistických tras, ať již místních nebo procházejících.

Mezi nejfrekventovanější turistické trasy náleží: 1. Bruntál - Nová Pláň - Slunečná - Moravský Beroun (29 km, modrá značka), 2. Bruntál - Uhlířský vrch - Valšov (zelená značka) - Nová Pláň - Slunečná - Moravský Beroun (modrá značka), celkem 27 km, 3. Bruntál - Milotice - Úvalno - Krnov (36,5 km, zelená značka), 4. Bruntál - Mezina (5 km, modrá značka) - Venušina sopka (1,5 km, neznačeno), celkem 6,5 km

Mezi nejvyhledávanější turistické trasy na Albrechticku patří: 1. Město Albrechtice - Dolní Holčovice - Horní Údolí (23,5 km, zelená značka), 2. Třemešná - Petrovy boudy (16 km, zelená značka), 3. Město Albrechtice - Malý Valštejn - Solná hora - Petrovy boudy (19 km, žlutá značka), 4. Ježník - Dolní Holčovice (16,5 km, žlutá značka), 5. Město Albrechtice - Hutě (5,5 km, zelená značka) - Tříslová hora - Krnov (13,5 km, žlutá značka), celkem 19 km, 6. U Holčovic - Kotel - Pod Lysou (9 km, žlutá značka), 7. Komora - Solná hora - Petrovy boudy (11,5 km, modrá značka), 8. Zlaté Hory - Petrovy boudy - Janov - Artmanov - Třemešná (23,5 km, zelená značka).

Cyklotrasy

Oblast je protkána cyklotrasami, jak s místními okruhy, tak i trasami procházejícími, a to z okolních okresů a území Polska. Jejich projížděním cykloturisté mohou snadným a fyzicky nepříliš náročným způsobem poznat přírodní a jiné krásy všech částí okresu Bruntál. Těchto cyklotras je v současné době dostatečné množství především v turisticky atraktivních oblastech okresu.

Zájemci o cykloturistiku mohou také využít 3 cyklobusy. Zajímavostí je, že jeden z nich také zajíždí do Glucholaz v Polsku.

Nejvytíženějšími trasami jsou následující: trasa č. 6029 Bruntál - Vrbno pod Pradědem, č. 6072 Zlaté Hory – Heřmanovice, č. 6073 Malá Morávka – Skrochovice, č. 6116 Osoblaha – Město Albrechtice, č. 6146 Břidličná – Kružberk (hráz) a č. 6076 Holčovice – Světlá Hora – Karlovice.

Přírodní zajímavosti

Z hlediska přírodních zajímavostí v okrese Bruntál lze konstatovat, že ani přírodovědné typy turistů nebudou zahálet. K nejzajímavějším patří vodní nádrž Slezská Harta, přírodní rezervace Bílá Opava (s naučnou stezkou), Rešovské vodopády, Vysoký vodopád u Pradědu, přírodní rezervace – Rašeliniště Skřítek, Břidličná hora, Jelení studánka, doklady sopečné činnosti – Uhlířský vrch, Venušina sopka, Velký a Malý Roudný, Velká kotlina (s naučnou stezkou), Malá kotlina jako součást státní přírodní rezervace Praděd, památný strom – soliterní dub u Bruntálu a Krasovský kotel.

Lyžování

Lyžování je jednou z aktivit vysoké návštěvnosti okresu Bruntál. Na území okres Bruntál je dostatek možností pro sjezdové lyžování i pro příznivce běžeckého lyžování.

Lyžařské sjezdovky jsou v těchto lokalitách : Sport centrum Figura na Pradědu (Ovčárna) – 6 vleků, Malá Morávka – 10 vleků, Vrbno pod Pradědem – 2 vleky a 1 dětský vlek, Karlovice – 1 vlek, Ski areál Ludvíkov – 1 vlek, Karlova Studánka – 1 vlek a menší množství vleků v dalších lokalitách (např. v Liptani.

Běžkařské trasy jsou ve Vrbně pod Pradědem, na Ovčárně (2), v Malé Morávce (2) a v Karlově Studánce (2).

K dispozici zájemcům o lyžování je celkem 5 skibusů, kde nejvzdálenějšími místy nástupu a výstupu jsou Glucholazy v Polsku a dále města Olomouc a Šternberk.

2.8.2 SLUŽBY V OBLASTI CESTOVNÍHO RUCHU

Tab. 19. Kapacita ubytovacích zařízení v MS kraji v letech 2000-2004 (ČSÚ)

Kraj, okres	Počet zařízení					Počet pokojů					Počet lůžek				
	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004
Moravskoslezský kraj	483	495	514	504	490	10 409	10 289	10 364	10 016	9 920	26 354	26 657	26 988	26 605	26 353
v tom:															
Bruntál	144	147	153	161	159	2 223	2 124	2 215	2 268	2 227	6 470	6 266	6 545	6 765	6 892
Frýdek-Místek	181	183	190	176	161	3 275	3 157	3 153	3 048	2 813	9 230	9 399	9 327	9 235	8 386
Karviná	25	26	26	27	24	1 056	1 077	1 067	1 089	1 058	1 986	2 033	2 003	2 123	2 025
Nový Jičín	65	69	63	55	60	1 627	1 664	1 587	1 345	1 551	4 035	4 249	4 038	3 413	3 940
Opava	40	41	47	52	50	808	807	846	941	914	2 067	2 061	2 311	2 584	2 527
Ostrava-město	28	29	35	33	36	1 420	1 460	1 496	1 325	1 357	2 566	2 649	2 764	2 485	2 583

Kraj, okres	Počet míst pro stany a karavany					Průměrná cena za ubytování (v Kč)					Počet pracujících osob				
	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004
Moravskoslezský kraj	1 177	1 347	1 886	1 312	1 852	226	226	240	244	254	4 877	4 923	4 589	4 454	4 339
v tom:															
Bruntál	137	165	276	207	207	185	191	210	205	215	816	806	784	792	800
Frýdek-Místek	679	860	1 060	770	795	156	162	183	190	188	1 312	1 327	1 190	1 103	1 082
Karviná	2	-	20	20	20	306	305	315	324	364	943	893	844	834	773
Nový Jičín	172	172	340	105	80	306	269	277	302	291	799	822	702	667	696
Opava	186	150	190	210	750	238	241	257	278	306	335	308	356	367	389
Ostrava-město	1	-	-	-	-	610	603	532	507	515	672	767	713	691	599

Tab. 20. Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2004 v MS kraji (ČSÚ)

	Hosté		Přenocování		Průměrný počet přenocování		Průměrná doba pobytu (dny)	
	celkem	z toho cizinci	celkem	z toho cizinci	celkem	z toho cizinci	celkem	z toho cizinci
Hromadná ubytovací zařízení celkem	**597 136**	**108 193**	**2 118 693**	**287 772**	**3,5**	**2,7**	**4,5**	**3,7**
v tom: Hotely a podobná ubytovací zařízení celkem	428 732	92 754	1 269 449	230 383	3,0	2,5	4,0	3,5
v tom:								
hotely ***** a hotely ****	48 611	20 372	89 103	45 485	1,9	2,1	2,9	3,1
ostatní hotely a penziony	380 121	72 382	1 180 346	184 898	3,1	2,6	4,1	3,6
Ostatní hromadná ubytovací zařízení celkem	168 404	15 439	849 244	57 389	5,0	3,7	6,0	4,7
v tom:								
Kempy	19 578	2 266	41 001	5 336	2,1	2,4	3,1	3,4
chatové osady a turistické ubytovny	44 038	3 329	195 922	14 972	4,4	4,5	5,4	5,5
ostatní hromadná zařízení jinde nespecifikovaná	104 788	9 844	612 321	37 081	5,8	3,8	6,8	4,8

Ubytovacích zařízení pro cestovní ruch je dostatečné množství, výhodou může být také nižší cena ve srovnání s konkurenčními regiony. Podle údajů ČSÚ byla využitelnost ubytovacích zařízení v roce 2005 přibližně 24%, což je dosti nízká hodnota.

Druhy a počty ubytovacích zařízení

V okrese Bruntál se vyskytují všechny druhy ubytovacích zařízení cestovního ruchu. Celkem je těchto zařízení asi 200 (údaje se mohou lišit podle různých zdrojů) – 77 penzionů, 30 hotelů, 32 chat, 7 apartmánů, 18 privátů, 8 horských chalup, 7 horských chat, 12 rekreačních středisek, 1 autokemp, 6 lázeňských domů a 2 motoresty.

Druhy a počty stravovacích zařízení

155 stravovacích zařízení v okrese Bruntál je nízký počet, protože část návštěvníků pořádá do této oblasti jednodenní výlety a někteří ubytovaní návštěvníci jsou tak odkázáni na vlastní vaření v místech ubytování a to ještě pouze v případě, že je k dispozici kuchyňka. V oblasti je 45 restaurací, 12 hotelových restaurací, 14 hospod a hostinců, 14 rychlých občerstvení, 7 pivnic, 22 barů, 17 cukráren, 4 čajovny, 10 kaváren, 4 vinárny, 4 pizzerie a 2 jídelny. Obecně známým faktem je skutečnost, že v nabídce části restaurací (hospod a hostinců) není teplá kuchyně, zejména v méně atraktivních turistických oblastech.

Trávení volného času

Zájemcům přijde vhod také zábava v oblasti trávení volného času. V okrese jsou k využití následující druhy volnočasových aktivit – bowling, kuželky, kina, divadla (pouze Bruntál a Krnov), diskotéky, možnost věnovat se vodním sportům, koupaliště, kryté bazény, přírodní koupaliště (těch je dostatečné množství), sauny a solária, squash, dostatek možností pro vyjížďky na koních a také možnost pořádání vyhlídkových letů v Krnově.

2.8.3 INFORMAČNÍ STŘEDISKA

Informační střediska nabízejí bezplatný informační servis turistům a místním občanům, podrobné informace o příslušném místě a jeho okolí, kapacity ubytovacích zařízení, přehled penzionů, hotelů, restaurací, kulturní památky, zajímavá turistická místa, tipy na výlety, sportovní a kulturní akce, provozní dobu sportovních a kulturních zařízení apod., případně další aktivity cestovního ruchu - informace o odjezdech autobusů a vlaků, prodej obchodního a doplňkového zboží - knihy, mapy, průvodce, upomínkové předměty.

V okrese Bruntál jsou informační střediska v těchto obcích – Malá Morávka a Malá Morávka-Karlov, Lomnice, Karlova Studánka, Holčovice, Dívčí Hrad, Bohušov, Rýmařov, Bruntál, Krnov a Staré Město, což je na tak velkou oblast, jakou okres Bruntál je, nedostatečné množství. Většina z nich je dislokována v oblasti zvýšeného cestovního ruchu.

III. ANALÝZA SWOT OKRESU BRUNTÁL

3 ANALÝZA SWOT

3.1 POUŽITÉ NÁSTROJE

Výsledkem analytického procesu je SWOT analýza okresu Bruntál. Tento koncentrovaný analytický nástroj by měl být východiskem pro přípravu rozvojové strategie okresu Bruntál a následně pro její implementaci formou konkrétních projektů.

3.1.1 SILNÉ STRÁNKY

Silné stránky	Poznámky
1. Poloha a význam okresu v rámci Moravskolezského kraje	
2. Pestrá a zachovalá krajina	
3. Vysoká zalesněnost území	
4. Nízká hustota obyvatelstva	
5. Potenciál pro celoroční rekreační využití	
6. Silný potenciál přírodních atraktivit	
7. Velké množství architektonických, sakrálních, historických a kulturních atraktivit	
8. Množství terénů pro běžecké lyžování	
9. Jezdecké základny a terény pro jezdectví	
10. Diversifikované ekonomické / průmyslové aktivity v okrese	
11. Nízká cena pracovní síly	
12. Konkurenceschopné ceny služeb, spojených s cestovním ruchem	
13. Vhodné podmínky pro živočišnou výrobu - pastevectví (jatečný skot, ovce)	
14. Image regionu spojený s představou čisté a zdravé přírody	
15. Členství v Euroregionu Praděd	
16. Prioritizace Jeseníků jako jedné ze 6 oblastí cestovního ruchu v ČR s mezinárodním významem	

3.1.2 SLABÉ STRÁNKY

Slabé stránky	Poznámky
1) Poloha okresu mimo hlavní obchodní a dopravní tahy mezinárodního a národního významu	
2) Dopravní napojení na Polsko	
3) Nedostatečné zajištění atraktivitami pro návštěvníky pro případ špatného počasí	
4) Drsné podnebí a kopcovitý, pro zemědělskou rostlinnou výrobu málo vhodný terén / půda	
5) Nízká úroveň finančních služeb pro návštěvníky	
6) Nedostatek místního kapitálu pro rozvoj podnikání	
7) Nepřipravenost na získávání vnějších investorů	
8) Organizovanost cestovního ruchu a úroveň jeho pronikání do celostátního a mezinárodního cestovního ruchu	
9) Vysoká nezaměstnanost	
10) Nízká daňová výtěžnost	
11) Struktura a úroveň vzdělanosti	
12) Nedostatek zkušeností v řízení a provozování cestovního ruchu	
13) Úroveň propagace a informovanosti o nabídce pro cestovní ruch, podnikatele a pro investory.	
14) Nedostatečné zajištění informačními středisky	
15) Kapacita a kvalita ubytovacích kapacit a doprovodných služeb	
16) Nedostatek pracovních míst pro čerstvé absolventy	
17) Nepřipravenost produktů pro cestovní ruch	

3.1.3 PŘÍLEŽITOSTI

Příležitosti	Poznámky
A. Dostupný (blízký) dostatečně velký trh pro cestovní ruch	
B. Možnosti okresu ve vztahu k možným národním a mezinárodním dotacím	
C. Vhodné podmínky pro přípravu „nadmikroregionálních“ produktových balíků v cestovním ruchu	
D. Rostoucí poptávka na trhu volnočasových aktivit po specializovaných produktových balících (cyklistika, pěší a horská turistika, agroturistika, jezdectví atd.).	
E. Možnosti využití přeshraničních projektů a produktových balíků cestovního ruchu s Polskem.	
F. Obecné posilování orientace na využití místních obnovitelných a přírodních energetických zdrojů	
G. Poptávka a rostoucí orientace na produkty z přírodních a tradičních materiálů (zejména ze dřeva, kovu atd.)	
H. Zájem zahraničních investorů o střední a východní Evropu	
I. Vybudování nových silničních tahů spojujících Moravskoslezský kraj (i okres) s ostatními částmi ČR a napojení na mezinárodní sítě	

3.1.4 HROZBY

Hrozby	Poznámky
a. Rozvoj konkurenčních regionů ve vztahu k trhu cestovního ruchu	
b. Růst konkurence mezi regiony při získávání investic.	
c. Poškozování přírodních zdrojů vlivem neorganizovaného rozvoje cestovního ruchu a průmyslových imisí	
d. Citlivost sektoru cestovního ruchu na zvraty v malé ekonomice	
e. Nekoncepčnost státní politiky v podpoře vybraných regionů.	
f. Blízkost konkurenčních regionů s konkurujícími si programy (Beskydy, Orlické hory, Krkonoše, západní Slovensko)	

3.2 STRATEGIE ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU

Východiska

Při formulaci strategie rozvoje cestovního ruchu jsem vycházel především ze zpracované SWOT analýzy a jejího vyhodnocení.

Při formulaci strategie rozvoje cestovního ruchu je potřeba, aby byla založena na následující metodice:

Vize rozvoje cestovního ruchu

Formulace strategických oblastí a forem cestovního ruchu

Rozvoj produktů cestovního ruchu

Identifikace cílových skupin klientů

3.2.1 VIZE ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU

Vizí je vybudovat z okresu Bruntál významnou destinaci celoročního cestovního ruchu, která je založena na

- zdravém životním prostředí,
- zachovalé a nepoškozené přírodě,
- široké nabídce oblastí, forem a produktů cestovního ruchu,
- přírodní pestrosti okresu Bruntál,
- druzích vnitroregionální dopravy, které nepoškozují přírodní prostředí.

3.2.2 FORMULACE STRATEGICKÝCH OBLASTÍ A FOREM CESTOVNÍHO RUCHU

Na základě vize jsou identifikovány hlavní oblasti cestovního ruchu v okrese Bruntál:

Lázeňství a péče o zdraví (ve formě léčebných a ozdravných pobytů)

Aktivní cestovní ruch (paragliding, sportovní létání, sjezdové lyžování, běžecké lyžování, cykloturistika, pěší turistika, hipoturistika a jezdectví)

Poznávací cestovní ruch (historické, architektonické, přírodní a kulturní atraktivity)

Incentivní cestovní ruch (organizace konferencí, tréninkových a vzdělávacích programů

3.2.3 ROZVOJ PRODUKTŮ CESTOVNÍHO RUCHU

Využitím již vyvinutých produktů a jejich adaptace

Formování a zlepšení stávajících produktů do trhem požadované podoby

Vytvoření nových produktů s využitím stávajících atraktivit.

3.2.4 IDENTIFIKACE CÍLOVÝCH SKUPIN KLIENTŮ

Na základě znalosti situace v regionu lze velmi rámcově vymezit současné cílové skupiny následovně:

Domácí turisté

- jde zejména o návštěvníky z regionů Ostravsko, Olomoucko, Brněnsko a Čechy
- návštěvníky jsou rodiny s dětmi nebo mladí lidé (studenti)
- jde o vrstvu lidí s průměrnými a nižšími příjmy
- samostatná a zvláštní skupina lázeňských hostů

Zahraniční turisté

- jde zejména o Poláky, Slováky, Němce a Holanďany
- návštěvníky jsou rodiny s dětmi, a starší a střední generace
- nižší a střední vrstva (zaměstnanci, důchodci)
- lázeňští hosté jako samostatná a zvláštní skupina

IV. KATALOG PROJEKTŮ

V následující části uvádím návrhy projektů, které jsou zaměřeny především na rozvoj cestovního ruchu v oblasti Krnovska, Albrechticka a především Osoblažska, které svou vysokou nezaměstnaností a nízkou ekonomickou aktivitou výrazně převyšuje ostatní oblasti okresu Bruntál.

PROJEKT č. 1

2 Název projektu	Umělý svah pro lyžování v létě
Žadatel/Předkladatel projektu/garant	Moravskoslezský kraj
Umístění projektu	Moravskoslezský kraj (Město Albrechtice)
Stručná charakteristika	Cílem projektu je zajistit návštěvníkům turistické oblasti možnost sportovního vyžití zimního charakteru v letním období a rozšířit tak nabídku turistických služeb
Rozpočet a způsob financování	Zdroje financování – kombinované – kraj, obec, EU

Město Albrechtice je umístěno u kraje údolí s vhodnými svahy pro zimní lyžování. Ve městě samotném i blízkém okolí je dost zájemců o tento druh sportovní aktivity a protože Město Albrechtice s okolím je zároveň chatařskou oblastí s dostatkem ubytovacích kapacit, lze předpokládat, že tato atraktivita bude využívána i letním období a že do oblasti naláká větší množství zájemců.

PROJEKT č. 2

2.1 Název projektu	Vybudování cyklotrasy použitelné i pro kolečkové brusle
Žadatel/Předkladatel projektu/garant	Moravskoslezský kraj
Umístění projektu	Moravskoslezský kraj (Krnovsko – Osoblažsko)
Stručná charakteristika	Cílem je zajistit zájemcům o cykloturistiku a trasu pro kolečkové brusle s nenáročným profilem s ohledem na co nejširší věkové vrstvy sportujících v oblasti s nízkým cestovním ruchem na trase Krnov – Město Albrechtice – Vysoká
Způsob financování	Zdroje financování – kombinované – kraj, zúčastněné obce, EU

Tento projekt je určen zájemcům o cyklistiku a také kolečkové brusle, kterých v posledních letech stále přibývá. Spojení Krnova s Vysokou kvalitní cyklotrasou může přivést zájemce do oblasti Osoblažska, poznamenaného vysokou nezaměstnaností, ale krásnou přírodou a dostatkem turistických atraktivit. Je také jednou z možností, jak zainteresovat na cestovním ruchu místní obyvatele (nabídkou ubytování v soukromí a podobně).

PROJEKT č. 3

2.2 Název projektu	Doprovodné letní programy parní úzkokolejky
Žadatel/Předkladatel projektu/garant	Moravskoslezský kraj
Umístění projektu	Moravskoslezský kraj (úzkokolejná trať Třemešná – Osoblaha)
Stručná charakteristika	Cílem je zajistit každoročně v letním období (od 1.7. do 31.8.) zábavnou formu turistiky v době provozu parní lokomotivy s doprovodnými programy (přepadení vlaku, jazzový vláček apod.)
Způsob financování	Zdroje financování – kombinované – kraj, EU, obce Osoblažska

Další z atraktivit Osoblažska – úzkokolejná železnice – je provozována s parní lokomotivou a v letním období je navíc připojen otevřený vůz pro cyklisty, což je atraktivní nejen pro samotné cyklisty. Víkendové tématické programy jízdy vlaku mohou být dalším z lákadel, které zajistí větší počet turistů a zájemců o oblast Osoblažska.

PROJEKT č. 4

2.3 Název projektu	Autocamping u rybníka
Žadatel/Předkladatel projektu/garant	Fyzická osoba
Umístění projektu	Moravskoslezský kraj (Slezské Rudoltice)
Stručná charakteristika	Cílem je vybudovat autocamping u rybníka ve vlastnictví žadatele se zajištěním rybolovu, projížděk na loďkách, koupání
Způsob financování	Zdroje financování – kombinované – EU, kraj, vlastní

Rybník ve vlastnictví fyzické osoby na okraji Slezských Rudoltic ve spojení s autocampingem lze považovat za dobrou investici do cestovního ruchu se zaměřením na Osoblažsko. Tento projekt může aktivovat občany nejen Slezských Rudoltic, ale celého Osoblažska k zajištění např. ubytování v soukromí a ve spojení se stravováním nebo půjčovnou a servisem kol přivést na Osoblažsko větší množství turistů.

PROJEKT č. 5

2.4 Název projektu	Multifunkční centrum zdraví a zábavy
Žadatel/Předkladatel projektu/garant	Silný investor s vysokým ratingem a pojištěním projektu a návratnosti investic u zahraniční banky
Umístění projektu	Moravskoslezský kraj (Krnov)
Stručná charakteristika	Cílem je vybudovat ve městě objekt, obsahující fitcentrum, posilovnu, saunu, solárium, bazén, aquapark, kongresový sál, obchůdky, relaxační a zábavní centrum a další atraktivity zábavy, s využitím stávajícího objektu Městských lázní
Způsob financování	Zdroje financování – kombinované – kraj, město, EU, investor

Při prosazení tohoto projektu by se zcela jistě v Krnově a okolí zvýšil cestovní ruch, neboť lze počítat nejen s tuzemskými, ale i zahraničními turisty (v Krnově je hraniční přechod do Polska). Dostatek zájemců by byl také z řad místních obyvatel a okolí Krnova (město Krnov mělo k 1.1.2005 25764 obyvatel, Krnovsko, Albrechticko a Osoblažsko 42739 obyvatel).

PROJEKT č. 6

2.5 Název projektu	Turistická ubytovna
Žadatel/Předkladatel projektu/garant	Moravskoslezský kraj (Sdružení obcí Osoblažska)
Umístění projektu	Moravskoslezský kraj (Osoblaha)
Stručná charakteristika	Cílem je vybudovat turistickou ubytovnu v oblasti s nedostatkem ubytovacích kapacit v nízké cenové relaci s využitím bývalé budovy ředitelství státního statku v majetku obce
Rozpočet a způsob financování	Zdroje financování – kombinované – obec, kraj, EU

Turistická ubytovna, vybudovaná z bývalé budovy ředitelství státního statku. Tento projekt v samotném srdci Osoblažska by přinesl užitek nejen samotné obci, ale celé oblasti. V Osoblaze je koupaliště s kempem a chatkami, tenisovými kurty a fotbalovým hřištěm. Rovněž skutečnost, že Osoblaha je nástupní stanicí úzkokolejné železnice, dělá z tohoto projektu dobrou investici do budoucna (zřícenina hradu Fulštejn, zámky v Slezských Pavlovicích, Slezských Rudolticích a Dívčím Hradě, sakrální památky atd.).

ZÁVĚR

Bakalářská práce na téma Strategie rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu Bruntálsko byla velmi cennou zkušeností pro systematickou, analytickou a vyhledávací práci.

Okres Bruntál jako hospodářsky slabý region v rámci České republiky je územím, které si zaslouží pozornost státních orgánů, orgánů samospráv, zájmových sdružení a občanských aktivit, neboť jedině společnými silami lze zvládnout negativní vnímání okresu Bruntál, co se týká statistik nezaměstnanosti, míry ekonomické aktivity a dalších v takové míře, aby jeho charakteristiky postupně dosáhly úrovně, která alespoň ve střednědobém výhledu naznačí, že se všichni zúčastnění vydali správnou cestou.

Cestovní ruch lze chápat jako jeden z faktorů rozvoje regionu. Může mít dominantní postavení, nebo může být rovnocenný s ostatními odvětvími, či doplňkový nebo nevýznamný. V největší míře bude samozřejmě záležet na lidském faktoru, jeho odbornosti, motivaci, snaze, píli, trpělivosti a celkové zainteresovanosti.

Státu by určitě prospěla větší míra aktivity v tomto procesu a to především ekonomickými nástroji v podobě daňových zvýhodnění na určitou dobu, jak činí obvykle při získávání zahraničních společností pro investice v České republice. Nedílnou součástí musí být také aktivita místních samospráv a osob, kteří chápou nutnost rozvoje, aby se z tohoto území nestal skanzen Evropy. Právě aktivita lidí z území s místními znalostmi problematiky může dopomoci k tomu, aby byly zpracovávány smysluplné projekty pro čerpání finančních prostředků ve formě dotací státu nebo z fondů Evropské unie. Je tedy nutné vytvořit, udržovat a zdokonalovat veškerou infrastrukturu, tedy komunikační, stravovací a ubytovací, vytvořit přitažlivý produkt a nadprodukt, vyškolit a vychovat novou generaci odborníků a motivovat je k další práci v tomto odvětví. Z těchto důvodů také navrhuji celkem šest projektů, které jsou zaměřeny především na oblast Krnovska a Osoblažska. Rozdrobenost území je jednou z nevýhod okresu Bruntál a proto je nutné věnovat pozornost jeho rovnoměrnému rozvoji.

Okres Bruntál – ráj turistů. S takovým pojmem by si měla většina obyvatel České republiky v budoucnu ztotožnit představu o trávení volného času, rekreace nebo také možnostech kongresové turistiky, spojené s aktivním odpočinkem.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

[1] WOKOUN, René a kolektiv. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy.* Praha: IFEC, 2001. ISBN 80-86412-08-3.

[2] WOKOUN, René. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie.* Praha: NAKLADATELSTVÍ OECONOMICA, 2003. ISBN 80-245-0517-7.

[3] KADEŘÁBKOVÁ, J., MATES, P. a kolektiv. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy.* Praha: CODEX Bohemia, 1998. ISBN 80-85963-69-8.

[4] FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch.* Praha: Grada Publishing, 2001. ISBN 80-247-0207-x.

[5] JANEČKOVÁ, L., VAŠTÍKOVÁ, M. *Marketing měst a obcí.* Praha: Grada Publishing, 1999. ISBN 80-7169-600-5.

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Životní prostředí v MS kraji a jeho okresech v roce 2004

Tab. 2. Počet obyvatel v mikroregionech okr. Bruntál v letech 2001-05

Tab. 3. Počet a struktura obyvatel v okrese Bruntál v letech 2002-2004

Tab. 4. Vzdělávání v obcích

Tab. 5. Zdravotnictví v okrese Bruntál – vývoj v letech 2000-2004

Tab. 6. Zdravotnictví v obcích okresu Bruntál v roce 2004 (ČSÚ – MOS 2004)

Tab. 7. Kulturní a sportovní zařízení okresů MS kraje v roce 2004

Tab. 8. Bytové jednotky v roce 1991 (k 3.3.1991) a 2001 (k 1.3.2001)

Tab. 9. Vývoj struktury nezaměstnaných dle věku (okres Bruntál) 2003-05

Tab. 10. Vzdělanostní struktura evidovaných uchazečů o zaměstnání

Tab. 11. Vývoj nezaměstnanosti v okrese Bruntál

Tab. 12. Nezaměstnanost dle obcí k 31.12.2005

Tab. 13. Uchazeči o volná pracovní místa dle kvalifikační struktury v okrese Bruntál

Tab. 14. Přehled ekonomických subjektů v okrese Bruntál – vývoj v letech 2000-04

Tab. 15. Počet podnikatelských subjektů v MS kraji a jeho okresech k 31.12.2004

Tab. 16. Osevní plocha v hektarech (vybrané plodiny) v roce 2001

Tab. 17. Sklizeň zemědělské produkce v tunách (vybrané plodiny) v roce 2001

Tab. 18. Stavy hospodářských zvířat v kusech v roce 2000

Tab. 19. Kapacita ubytovacích zařízení v MS kraji v letech 2000-2004 (ČSÚ

Tab. 20. Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2004 v MS kraji (ČSÚ)

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – Vývoj osídlení v okrese Bruntál

Graf 2 – Složení obyvatel podle věku v okrese Bruntál v letech 1991 a 2001

Graf 3 – Obyvatelstvo nad 15 let v okrese Bruntál podle pohlaví a dosaženého vzdělání v letech 1991 a 2001

Graf 4 – Podíl osob s vysokoškolským vzděláním v ČR a okrese Bruntál

Graf 5 – Složení obyvatelstva podle národnosti v okrese Bruntál k 1.3.2001

Graf 6 – Srovnání mezd v ČR, MS kraji a průměrná mzda v okrese Bruntál v roce 2005

INTERNETOVÉ ZDROJE

[1] *Český statistický úřad – Moravskoslezský kraj* [online]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/kraje/ov/>.

[2] *Český statistický úřad – Okres Bruntál* [online]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/kraje/ov/>.

[3] *Krajský úřad Moravskoslezského kraje* [online]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-moravskoslezsky.cz/>.

[4] *Regionální informační servis* [online]. Dostupný z WWW: <http://www.risy.cz/>.

[5] *Česká centrála cestovního ruchu* [online]. Dostupný z WWW: <http://www.czechtourism.cz/>.

[6] *Registr zdravotnických zařízení* [online]. Dostupný z WWW: <http://www.uzis.cz/>.

[7] *Klub českých turistů Moravskoslezského kraje* [online]. Dostupný z WWW: <http://www.kct-msk.cz/>.

[8] *Bruntál a okolí* [online]. Dostupný z WWW: <http://www.bruntalsko.net/>.

[9] *Osoblažsko* [online]. Dostupný z WWW: <http://www.osoblazsko.cz/>.

[10] *Praděd a okolí* [online]. Dostupný z WWW: <http://www.praded.cz/>.

[11] *Jeseníky* [online]. Dostupný z WWW: <http://www.jeseniky.net/>.

[12] *Jeseníky a okolí* [online]. Dostupný z WWW: <http://www.ejeseniky.com/>.